

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

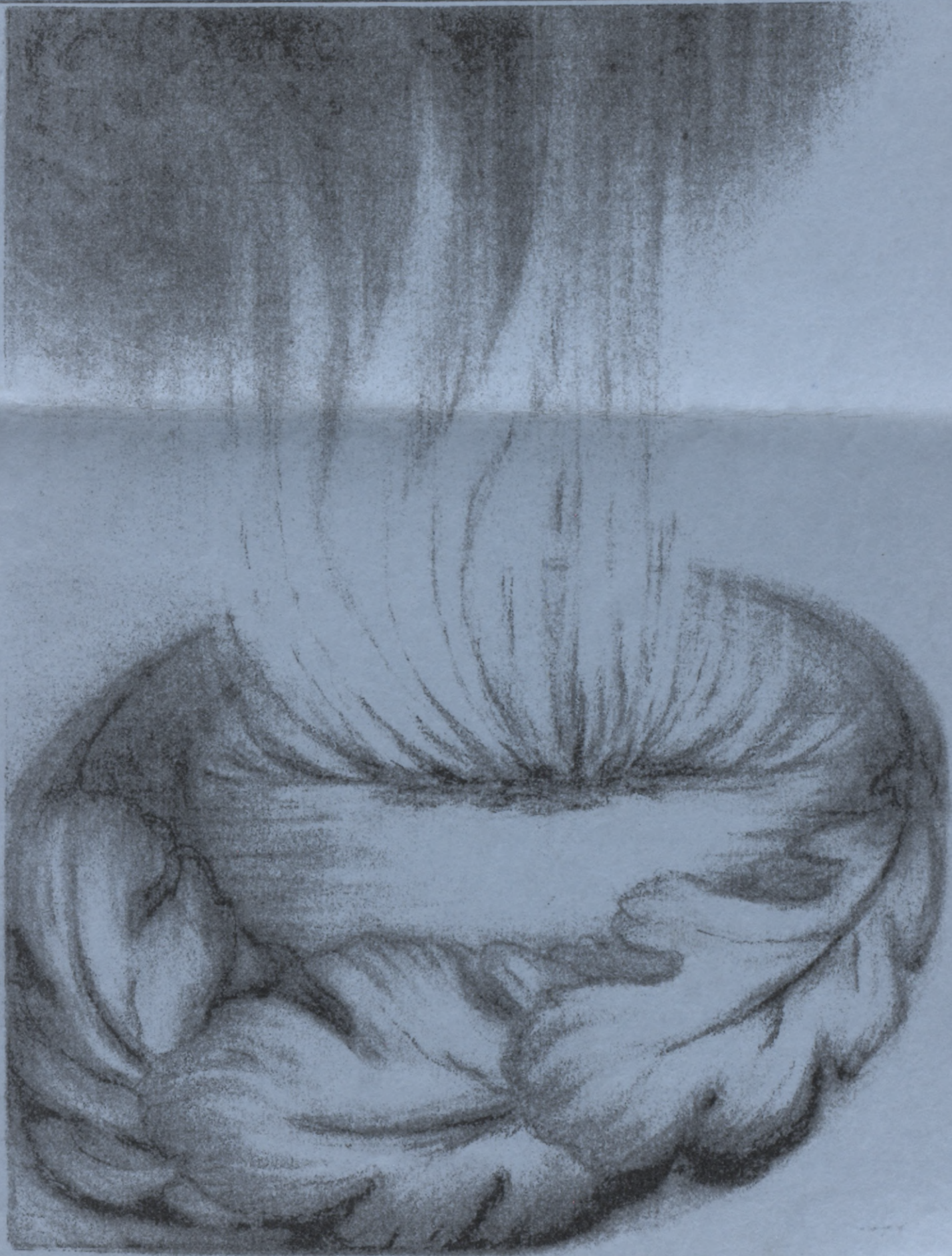
ISSN 0227 - 2423

1997. GADA JŪNIJS

MONTREALA, KVEBEKĀ

49. GADA GĀJUMS

NR. 6. (579.)

JAUNUMI

Aprīļa beigās Toronto notika LNAK 17. padomes pirmā sesija (48.). Tajā piedalījās 38 vēlētāji (no 40) un 24 (no 25) delegētie draudžu un organizāciju padomes locekļi, kopā 62. Jauno padomi ievēlējām 1996. gada decembrī, un tajā ir daudz jaunu seju. Tā ir laba zīme. Apvienības 1997./8. gada valdē ir izmaiņas. To arī turpmāk vadīs Tālvāldis Kronbergs. Viņa vietnieks atkal būs Viesturs Zariņš. Tajā no jauna darbosies Jānis Eichmanis (vicepriekšsēdis politikā) un Guntis Sukse (vicepriekšsēdis sabiedriskās lietās). Vicepriekšsēde kultūrā un izglītībā būs Aija Mazsīle-Lagzdīņa, kasieris - Valdis Vāgners, bet valdes locekļi - Miķelis Svilans, Elma Miniate un Pēteris Brauns. Padomes prezidiju nākamās 4 gadus vadīs līdzšinējais priekšsēdis Aleksandrs Budrēvics. Viņam paligos par 1. vicepriekšsēdi darbosies Varimants Plūdons, bet otro - prāv. Fricis Kristbergs. Padomes prezidija sekretāri būs - Jānis Briedis (latviešu valodā) un Kornēlija Zariņa (angļu valodā, jo apvienība ir inkorporēta vietējās iestādēs), kurai šis amats būs jāpilda arī valdē un abos LNAK fondos, kuŗu gada sapulces notika sesijas pusdienu pārtraukumu laikā - Izglītības un Kultūras (valdes priekšsēdis līdzšinējais - Jānis Mežaks) un LRDF (valdes priekšsēdis - Voldemārs Gulēns līdzšinējā Miķeļa Svilana, kas vairs nekandidēja, vietā).

Sesijas aprisēs gaišākais moments izrādījās Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības (PBLA) valdes priekšsēdes Vairas Paegles sniegums, kuŗā bija ietverts arī ziņojums par viņas Sibīrijas latviešu apmeklējumu pagājušā vasarā. Viņa lietišķi iztirzāja PBLA lomu šodienas Latvijā, aicinot uz izpratni sarežģītajos jautājumos, ar kādiem valdībai un apvienībai šodienas apstākļos jāstrādā. Atzina, ka PBLA birojs Rīgā ir nepieciešamība un dotajos apstākļos darbojas sekmīgi. PBLA valdes sēdes tagad notiek tur.

Liels trūkums izrādījās iepriekšējās padomes sesijas protokola trūkums. Tā kā padomes locekļiem bija izsūtīta tikai konspektīvā angļiskā versija, to pieņema zināšanai (Līdzšinējā LNAK valde, lai taupītu līdzekļus, bija izšķīrusies par šo versiju). Līdz ar to bija izpalikuši arī latviešu draudžu un organizāciju Kanadā ziņojumi, kas līdz šim deva plašāku ieskatu mūsu sadzīvē visas valsts apmērā. Daudzi padomes locekļi ar to nebija apmierināti. Jācer, ka jaunais prezidijs un valde panāks to, ka nākamā pavasari šis trūkums būs novērsts. Te varētu palīdzēt Ērikas Veldes testamentārais \$ 100.000.- novēlējums, par ko sesijai ziņoja adv. un testamenta izpildītāja Sarmīte Bulte.

Maz šoreiz bija rezolūciju un ieteikumu. Tie (publicēti citā vietā - red.) nepauda jaunas vēsmas. Šķiet, ka daļa padomes locekļu arvien vēl cinās ap vecām idejām un nespēj pacelties augstāk, lai nāktu ar jaunām. Dažkārt bija dzirdami nicinoši smieklī un jaunievēlētā valde aizmuguriski nodēvēta par "sarkano stūrīti". Proti, par tādu, kas atbalsta komunistiskos elementus šodienas Latvijā. Jāšaubās, vai tas ir vietā, un jājautā, ko šāds sarkarsms dod.

Labu ieskatu Latvijas militārās akadēmijas darbā deva maj. Juris Maklakovs. Par Zemessargiem stāstīja stāba maj. Imants Cirulis. Tā kā šoreiz sesijā nepiedalījās neviens no Saeimas vai Latvijas valdības pārstāvjiem, viņi bija labi aizstājēji un liecināja, ka šādi ciemiņi no Latvijas tomēr vairāk kā vēlamī. Viesu vidū bija vēl Zviedrijas-Latvijas organizācijas "Dzīves priekšs" vadītāja zviedriete Kertina Nordina, kas plašāk pastāstīja par šī pasākuma izveidošanos un patreizējo darbības lauku, aicinot to atbalstīt, un arī Latvijas DV vanadzū priekšniece Vija Tēce. ALA valdes sveiciens nodeva priekšnieka vietnieks Aivars Osvalds.

Lēnām šogad pie mums nācis pavasaris. Tulpes zied maija pēdējā nedēļā. Koki vēl nav lapās. Naktis vēsas, dažkārt ar salnām. Siltu dienu tikpat kā nav bijis. Šķiet, ka vasara būs klāt ar joni, kad beidzot paliks siltāks. Tad nu mēs, pilsētnieki, nebūsim pilsētā noturami. Būs jādodas vasaras priekšos. Daudziem tie būs ceļojumos. Viena daļa dosies uz Klivlandi, Ohaijo pavalsti, jūlija pēdējā nedēļas nogalē, lai tur piedalītos 10. vispārējos latviešu dziesmu svētkos ASV. Laika atstarpe starp pēdējiem un šiem svētkiem ir liela. Svētku rīcības komiteja daudz strādājusi un pelnījusi atzinību. Ieteicam izmantot šo izdevību smelties latviešu kultūru šajā krastā.

Netrūks to, kas lidos uz Latviju, lai piedalītos turienes pasākumos, kā vasaras skolās, nometnēs un palīdzības darbā. Citi tur iekārtos atgūtās saimniecības un namus. Tiem darba būs pilnas rokas. Uz dzīvi Latvijā (vismaz 6 mēnešus gadā) dodas divi čakli mūsu sabiedrības locekļi - Marga un Uldis Lūši. Uldis sekmīgi vadīja Montreālas Latviešu biedrības sarīkojumus, un Marga bija visur klāt ar savu darbu un padomu. Kanadā viņi dzīvos atkal Toronto, no kurienes ieradās pie mums pirms daudziem gadiem. Mums viņi abi ļoti pietrūks, par to nav šaubu. Mūsu zaudējums būs Latvijas ieguvums. Teicam viņiem abiem sirsnīgu paldies un vēlām sekmes jauno dzīves gaitu kārtošānā. Pazīstot viņus, zinām, ka panākumi neizpaliks.

Kādreizējais montrealietis Kārlis Freibergs, kas nu jau vairākus gadus dzīvo Rīgā, kur veicis dažādus pienākumus (It sevišķi sekmīgi bija viņa redaktora darbs Baltic Times laikraksta izveidošanā, izdošanā un rediģēšanā.) izraudzīts par valsts likumu tulkošanas projekta vadītāju ar sēdekli Rīgā. Šo projektu atbalsta Kanadas valsts iestādes, kas maksās viņam algu. Projekts izveidots sadarbībā ar LNAK valdi (Viesturs Zariņš, Miķelis Svilāns, Aivars Staško). Vēlēsim arī viņam panākumus jauno un atbildīgo pienākumu uzņemoties.

Šajās dienās Kanadā notiek parlamenta vēlēšanu kampaņa. Politiskās cīņas ir asas. Ja nu Latvijā bija daudz kandidātu no dažādām partijām 6. Saeimas vēlēšanās, Kanadā to ir vēl vairāk. Uz 301 deputātu vietām (šogad, pārorganizējot vēlēšanu rajonus, klāt nākušas 6) kandidē 1,672 kandidāti (1,264 vīrieši un 408 sievietes). Par oficiālām politiskām partijām atzītas 10 - tās kuŗām ir kandidāti vismaz 50 vēlēšanu iecirkņos. Bez tiem vēl kandidē 76 citi, kas ir neatkarīgi un kas nav saistījušies ar īpašu partiju (Iepriekšējās vēlēšanās, kas notika 1993. gadā, uz 295 vietām kandidēja vēl vairāk - 2,155 (1,679 vīriešu un 476 sieviešu). Katram kandidātam pie dokumenta iesniegšanas jāmaksā \$ 1,000. Visos rajonos kandidē Liberāļu, Konservatīvo un Jauno demokrātu politiskās partijas, Reformas partija piedalās 227 rajonos. Neparastā kārtā reformistiem Kvebekā ir tikai 11 kandidāti, mazāk kā "Natural Law" partijai (25) un marksistiem-ļepinistiem (14). Liberāļu kandidāte Toronto "Parkdale-High Park" iecirknī ir adv. Sarmīte Bulte. Viņai esot labas izredzes iekļūt Kanadas parlamentā. Ja tas tā notiks, viņa būs pirmā. Par karstāko debašu temu izvērtusies - Vienota Kanada. Pret to, protams, ir Kvebekas Bloks, kas uzsver, ka provinces deputātiem jānāk no viņu partijas. Tie nodrošināšot iegūt vairāk jaunajai Kvebekas valstij, ko tie vēlas veidot. Citiem vārdiem, citrons jāspiež, kamēr vēl var. Pēdējai idejai pretojas reformisti, kas uzsver, ka visi kanadieši ir vienlīdzīgi, vienalga, kādā provincē tie dzīvo. Tā kā paredz, ka uzvarēs atkal liberāļi, jautājums ir, kas nokļūs oficiālajā opozīcijā. Par to cinās atjaunotie konzevatīvie, reformisti un blokēši. Pēdējie šajā postenī bija pēdējā parlamentā. Pēdējos tagad vada Žills Duseps (Gilles Duceppe), kas kādreiz sastāvējis Marks-

Šodien Vācija ir tā, kas Latvijai var palīdzēt visvairāk, dažādā veidā. Jāsaprot to, ka Latvijas dēļ Vācija gan nekaņos ar Krieviju. Ja šodien Vācija visvairāk palīdz Krievijai, tad tas nav bez tālējaša nolūka.

Tātad, kas vainojams - valoda, tautība vai politika?

Latvijas pirmās republikas laikā šīs problēmas tikpat kā nebija. Mūsu zemē bija diezgan liels minoritāšu skaits: krievu, vācu, poļu, ebrēju, bet tie bija jau kopš seniem laikiem un nekādu ļaunumu mums nedarija.

Daugavpili, Rēzeknē pastāvēja krievu, poļu un ebrēju ģimnazijas un Rīgā - vācu, bet jaunie aizvien vairāk sāka apmeklēt latviešu skolas.

Visumā mēs ar minoritātēm sadzīvojām labi. Viņiem bija savi pārstāvji pilsētu, apriņķu valdēs, un arī savi deputāti Saeimā. Sveštautiešu deputāti runāja savā valodā. Pat mūsu augstākajā likumdošanas iestādē - Saeimā deputāti runāja 4 valodās: latviešu, vācu, krievu un poļu, un vēl latgaliešu.

Pat vēl pēc 14 Latvijas brīvvalsts gadiem, Saeimā 1934. gada 15. maija, t. i., pēdējās plenārsēdes laikā savas runas tika teikuši šādās valodās (kaut gan valsts valoda bija latviešu, protams): dep. L. Špoļanskis, dep. T. Pavlovskis (krievu zemnieku frakcijas); M. Kaļistratovs (vecicibnieku fr.); S. Trofimovs (krievu zemnieku fr.) - tie runāja krieviski. Dep. L. Šēlers (vācu-baltu fr.), K. Kellers (vācu-baltu), M. Nuroks (cionistu org.) - runāja vāciski. Dep. V. Lapinskis (poļu katoļu fr.) - runāja poliski. Vēl citu minoritāšu deputāti teica savas runas svešās valodās.

(Ziņas ņemtas no Saeimas stenogrammu pēdējā sējuma.)

Var iedomāties, kas notiktu šodien Saeimā, ja kāds gribētu savu runu teikt vācu vai krievu valodā?! Turpretī, ja kāds uzrunātu angļu valodā, visi aplaudētu, kājās piecēlušies.

Tiku dzirdējis vēl 1933. gadā, ka savās aģitācijas runās dep. Bruno Kalniņš Latgalē runāja krieviski. Gājiena priekšā bija sarkanais karogs. Un mitiņa noslēgumā dziedāja internacionāli, nevis Latvijas himnu.

Rīgā un citās pilsētās tiku redzējis pie lieliem namiem piestiprinātas plāksnītes ar uzrakstu: "Šeit runā trīs vietējās valodas" (Kādas - tas nebija teikts, bet bija saprotams, ka tās bija: latviešu, vācu un krievu).

Nākotnē nebūtu brīnums, ja redzētu šādu virsrakstu: "Šeit runā valsts valodu - angļu, un divas vietējās valodas: latviešu un krievu".

Pēc 1934. gada 15. maija gan stāvoklis mainījās arī valodas ziņā, bet tomēr ne visai krasi. Netika lietoti sevišķi piespiedu līdzekļi, lai cilvēki runātu un rakstītu tikai latviešu valodā, bet mudinājumi bija. Un arī pašu interesēs bija mācīties latviešu valodu, jo bez valsts valodas zināšanām nekur valsts vai pašvaldību augstākus amatus nevarēja ieņemt. Tātad, valodu mācīties bija pašu interesēs. - Vai šī formula nederētu arī šodienas Latvijai?

Gluži tāpat ir Amerikā. Katrs var runāt, kādu valodu grib, un mācīties vai nemācīties angļu valodu, bet jāzina, ka bez angļu valodas nekur tālāk tikt nevar. Tātad, gribi vai negribi, esi spiests mācīties tās zemes valodu, kuŗā tu dzīvo. Protams, veciši imigranti - trauku mazgātāji, var iztikt arī bez angļu valodas, bet tad arī tālāk par šo amatu nevar tikt.

Mēs zinām, ka sākuma gados arī Latvijas Universitātē vairākums profesoru un mācības spēku bija krievi un vācieši, kas lasīja lekcijas savās valodās. Un tie bija visai augsti kvalificēti profesori, kādu jaunajai Latvijai toreiz vēl nebija.

Šodien Latvijā gandrīz noteicošais faktors ir valoda, sevišķi politikā, valsts dienestā un citur. Interesanti salīdzināt, kā tas bija pirmās republikas laikā.

Pirmkārt, toreiz nebija (gandrīz nebija) krievu problēmas, tāpat arī komunistu un čekistu. Latgalē gan bija liels skaits krievu, kas mita tur kopš Livonijas laikiem un gandrīz nekādu lomu Latvijas politikā tie nespēja. Viņiem gan bija savi deputāti, t. i., pārstāvji Saeimā, un tas bija viss. Citādi viņi klusi un mierīgi vadīja savu mazo dzīvīti. Viņi bija labi strādnieki, amatnieki un savus bērnus jau sūtīja latviešu skolās.

Ari latviešu valoda sākuma gados bija visai primitīva, ja paskatāties šodien Latvijas pirmo gadu izdevumus. Mūsu grāmatas un preses izdevumi tika iespiesti gotu burtiem, pat līdz 1930-to gadu sākumam. Arī vispārī mūsu pareizrakstība bija ļoti trūcīga, bet tomēr valoda toreiz nebija liela problēma. Runāja, kā katrs prata. Veikalnieki lielāko tiesu bija sveštautieši, sevišķi Latgalē, un neprata latviešu valodu, vai arī runāja ar stipru akcentu. Protams, katrs varēja izvēlēties, kādā veikalā iepirkties - latviešu vai sveštautiešu. Kādā provinces pilsētiņā tiku redzējis veikala izkārtņi ar šādu uzrakstu: "Šeit labo vecus un taisa jaunus", un pār visu izkārtņi bija uzzīmēts liels zābaks...

Te gribētos jautāt: kas tad ir svarīgāks - kādu valodu runā, vai kādu politiku atbalsta? Baigajā gadā Latvijas valdībā nebija neviena krieva, ne vācieša, bet Maskavas rīkojumus latvieši izpildīja ar uzviju, gribēdami parādīt savu padevību.

Tāpat varam jautāt, kas bija tie deportētāji - latvieši vai krievi? - Pēc maniem vecākiem un brāļiem atbrauca sava pagasta paziņas - latvieši, ne krievi. Pašā sākumā pagasta vecākais gan bija ielikts krievs, bet tas nedarīja neko - ne labu, ne sliktu. Tad nāca latviete un tā iztirīja visus pagasta aizsargus un patriotus ar visām ģimenēm. Vietējie krievi pat nepiedalījās šai netirajā akcijā. Kad 1940. gadā Krievija okupēja Latviju, mūsu krievi - laucinieki vīpsnāja un aktivistu viņu vidū nebija. Pilsētās bija citādi. Kaut arī tur priekšgalā netrūka latviešu.

Mēdz teikt, ka katrai nācijai ir jāaizstāv 3 dažādas robežas: politiskā, kuŗu veido vēsture; stratēģiskā, kuŗu nosaka ģeogrāfiskais stāvoklis, un visvairāk ideoloģiskā, kuŗa iet caur katra cilvēka sirdi.

Ja valdnieki ir labi, tad arī iedzīvotāji - pavalstnieki ir labi, jo tautai taču ir jāklausa saviem valdniekiem. Vācieši var būt citādi, latvieši var būt citādi, arī krievi var būt citādi. Cari spieda pieņemt pareizticību; komunisti gribēja izaudzināt jauna tipa cilvēku - sociālu cilvēku, bet iznāca tikai surogāts. Un šie "sociālie surogāti" ir tie, kuŗus saucam par nomenklatūras cilvēkiem un kas dominē vēl šodien.

Te es gribētu minēt šādu gadījumu. II pasaules kara sākumā, kad vācu gūstā krita simtiem tūkstošu krievu kaŗavīru, kādā gūstekņu nometnē viens vācu pulkvedis, pakāpies augstāk, lūkojās gūstekņu barā. Citi viņam jautāja: ko viņš tā gribot saskatīt? - Pulkvedis atbildēja: "Es gribētu redzēt kaut vienu krievu, istu krievu, jo es biju I pasaules kara laikā krievu gūstā un Krievijā redzēju daudz krievu, bet tie bija citādi."

Par jautājumu - uz Rietumiem vai Austrumiem, jāsaka, ka, vispirms, jāzina pagātne. Pagātnē, laikam neviens latvietis neizceļoja uz Rietumzemēm, lai tur meklētu darbu un labāku dzīvi, izņemot Ameriku, kur arī emigrācijas iemesli bija citādi, bet uz austrumiem gan. Un pie tam, kā

vēstures fakti liecina - uz plašo Krieviju aizklida daudz latviešu, sevišķi 19. g. s. beigās un 20. g. s. sākumā. Tie devās tur meklēt sev labāku dzīvi, peļņu, kā arī vairāk brīvības, lai izbēgtu no kalpošanas vācu kungiem (sevišķi Kurzemē). Pirms I pasaules kara Krievijā dzīvoja vairāk kā 100,000 latviešu. Tie bija izkļūduši pa visām guberņām, gan laukos, gan pilsētās; gan savrup, gan dibinot kolonijas. Zeme tur bija lēti iegūstama, sākumā rentējot, vēlāk iepērkot īpašumā. Arī Krievijas valdība atbalstīja ar līdzekļiem. Un tā veidojās pat latviešu sādžas, kur bija latviešu skolas, baznīcas, biedrības, mācītāji, sabiedriski darbinieki u. t. t. Lai atceramies, ka pat latviešu atmodas izcilais darbinieks Kr. Valdemārs mudināja latviešu pārcelties uz Krieviju un tur iepirkt zemi un veidot kolonijas.

Latvieši, būdami uzņēmīgi, centīgi, prasmīgi, drīz vien tikuši uz augšu, bijuši namu un muižu pārvaldnieki, amatnieki, uzņēmēji, arī garīgi darbinieki un pat profesori, ģenerāļi un augstāki ierēdņi.

Nerunājot nemaz par I pasaules kara bēgļiem, kas bija izkļūduši pa visu plašo Krieviju, līdz pat Sibīrijai, un to skaitu rēķina uz 750,000. No tiem atgriezās mazāk par 50%.

Politiskā ziņā tā bija lielākā muļķība, nodevība un traģēdija mūsu tautas vēsturē. Evakuāciju gan pavēlēja krievu valdība, bet to sevišķi entuziastiski atbalstīja paši latvieši, sevišķi prese, mudinot latviešus, īpaši Kurzemes un Rīgas, atstāt savu dzimteni un doties uz tālo Krieviju, izplatot baumas par vāciešu briesmu darbiem ieņemtajos apgabalos.

Tādā veidā Latvija bija zaudējusi simtus tūkstošus cilvēku un priekš vāciešiem, uzvaras gadījumā, sagatavojot tukšu telpu, kur vācieši plānoja pēc kara noņemt 2 miljonus vāciešu.

Samērā neliela daļa bēgļu pēc kara atgriezās, bet lielākā daļa aizgāja bojā no bada, slimībām, vai arī palika Krievijā mūžīgiem laikiem, sevišķi tālajā Sibīrijā pāri par 100,000 latviešu. Tie arī vairs nedomāja par atgriešanos. Kā jau latvieši, ar savu centību ātri iedzīvojās un kļuva pat turīgi.

II pasaules kara laikā man gadījās sastapt vienu jaunu cilvēku - Sibīrijas latvieti, kurš bija pie Maskavas kritis vācu gūstā. Es sniedzu viņam roku, apsveicu un teicu, ka viņš ir laimīgs, jo viņam vairs nevajadzēs atgriezties Sibīrijā, bet varēs palikt Latvijā. Viņš man visai strupī atcirta: "Te jau ir tā Sibīrija!"

Sibīrijā varēja ņemt zemi un mežu, cik gribēja, un cellēkas. Un latvieši to arī darija un ātri tika pie turības. Līdz 1937. g. dzīvojuši netraucēti un piekopusi savu kultūru, skolas, baznīcas un sabiedrisko dzīvi. Pēc 1937. g. tika apcietināti visi vadošie darbinieki: skolotāji, mācītāji, politiķi, buržuji jeb kulaki u. c.

Te gribētu jautāt visiem, kas saka par krieviem un Krieviju tikai visu sliktu: kāpēc tad latvieši nav braukuši mājās, kad Latvija bija brīva, un kāpēc arī šodien Krievijā dzīvo tik daudz latviešu? Lielākie centri ir: Maskava, Pēterpils, Tomska, Omska, Krasnojarska u. c. Kāpēc tad viņi nebrauc mājās? - Laikam, tur tik slikti neiet. Domājams - tie lielāko tiesu ir deportēto pēcnācēji, kas saprecējušies ar vietējiem, un viņu pēcnācēji par Latviju nav nemaz dzirdējuši.

Sevišķi caru laikos latvieši dzīvojuši labi. Man gadījās jautāt kādam vecam sociālisma piekritējam: "Nu, saki patiesību, vai Krievija bija tautu cietums, kā Ļeņins to dēvēja?"

Viņš atbildēja: "Ko nu, ko nu! Varēja dzīvot, varēja labi dzīvot, nevienu cietumā nelika, kā to komunisti bazūnēja."

Mans onkulis mēdza teikt: "Dūri kabatā varēja rādīt kaut pašam caram." Mani radinieki lielījās, ka Petrogradā viņi braukuši tikai ar troikām (trijūgiem). Kad sākās revolūcija un pilsoņu karš, viņi atstājuši Petrogradu un atbraukuši mājās pilnām kabatām zelta rubļu un iepirkuši saimniecības.

Politika - komūnisms apgriezta visu ar kājām uz augšu un visus savus pretiniekus, vai tos, kas viņiem nepatika, ievietoja gulagos iznīcināšanai. Ļeņins teica: labāk notiesāt simts nevainīgus, nekā atstāt vienu vainīgu.

*

Galvenais un liktenīgais jautājums latviešiem un Latvijai šodien ir, kā sadzīvot ar lielo kaimiņu - Krieviju? Latviešu politika šodien tiek virzīta tikai uz Rietumiem - NATO. Par politiku ar Krieviju un NATO pareizi ir izteikušies 2 ievērojami latvieši - A. Ruņģis un I. Blazevičs, kurus domām varam tikai pievienoties.

Mans uzskats ir, ka nevis no NATO, bet gan no Krievijas atkarīgs ir Latvijas liktenis. Tikai gudra politika, ne konfrontācija var glābt Latviju. Dievs ir devis mums brīvu Latviju, bet nav devis gudrus politiķus, diplomātus un vadoņus. Diplomātijas māksla ir prasme sadzīvot arī ar cilvēkiem, kuri mums nepatīk. Mazām valstīm vajadzīgas gudras galvas.

Ja latvieši būtu 50 vai vairāk miljonu, es būtu runājis citādi; vai arī ja Latvija būtu atradusies kaut kur Šveices, Austrijas vai citā telpā, bet Latvija, diemžēl, atrodas blakus lielai valstij, no kuņas var sagaidīt visu. No kuņas ir atkarīgs mūsu būt vai nebūt. Latviju pārcelt citur mēs nekad nevarēsim, un neviens mums palīdzēt nevarēs. Tāpēc jāpaļaujas tikai uz sevi, saviem spēkiem, kas ir gudra politika un sadzīve ar lielo kaimiņu - vai mēs to gribam, vai nē. Tāds ir mūsu liktenis. Ja plašajā Krievijā, kas var nest visādus pārsteigumus, nostabilizētos humāna valsts iekārta, tad arī Baltijas kaimiņiem tā būtu labākā drošība.

Krievijas sūtnis Latvijā A. Raņiks saka, ka nav nekā labāka kā sadzīvot ar kaimiņiem draudzībā. Pašreizējās Latvijas - Krievijas attiecības viņš uzskata par neapmierinošām. Viņš saka: "Latvija atrodas ļoti izdevīgā ģeogrāfiskā stāvoklī, lai attīstītu savas ekonomiskās attiecības ar Krieviju, lai tieši caur Latviju ietu Krievijas preču tranzīts un tādā veidā Latvija iegūtu."

Tā nav pirmā reize, kad krievi jeb krīvi iebraukuši vai okupējuši Latviju. No senām hronikām zinām, ka tas noticis daudzreiz. Tā kādā iebrukumā krievi saņēma gūstā un aizveduši uz Krieviju 40,000 latgaliešus: vīriešus, sievietes un bērnus. Ja Livonijas konfederācijas 350 gadu laikā latvieši spējuši aizstāvēt savas austrumu robežas, tad tur kāda loma nākas arī vācu smāgiem zobeniem. Tāpat mēs zinām, ka balti senāk dzīvojuši tālu aiz tagadējām robežām - līdz Smoļenskai un pat tuvu Maskavai, bet krīvi atspieduši līdz Zilupei. Un viņu mērķis nokļūt līdz Baltijas jūrai.

*

Neaizmirsīsim, ka mēs dzīvojam atomu laikmetā, kad pati Vācija skaitās "maza" valsts un krievu "istribiteļi" to draud iznīcināt ar dažām A-bumbām. Par citām valstīm ir pat smieklīgi runāt. Vienīgā būtu ASV, bet Amerika neriskēs sabojāt savas attiecības ar Krieviju vai pat atomkaŗu Latvijas dēļ, kas iznīcinātu vai visu zemes lodi.

Pirms atomlaikmeta bija citādi. Konvencionālie ieroči neapdraudēja citas valstis. Toreiz varēja dibināt koalīcijas,

Steidzīgi apģērbos "grāvrača" drēbēs - slēpju biksēs un zābakos, uzrāvu jaciņu ar gaŗām piedurknēm un, ar lāpstu pār plecu, gāju kā īsts grāvračis uz Grīziņkalnu.

Kalna piekāŗē stāvēja krievu zaldāŗiŗš, ko latvieŗi bija iesaukuŗi par "muŗķīŗi ar pulķķīŗi". Œis nosaukums cēlās no krievu kaŗavīru savādās cepures ar pulķķīŗi galā. Bija arī tāda mīkla: "Kas tas ir - augŗšā pulķķīŗis, apakŗšā muŗķīŗis", un visi zināja, ka tas ir krievu zaldāŗis. Redzēdams mani ar lāpstu nākam, "muŗķīŗis" meta ar roku un rāŗija, lai kāŗjot tepat pa pirmajām kāŗnēm augŗšā.

Kalna galā jau bija sapulcēŗies bariŗš sievieŗu. Tur bija arī pāŗis vīŗieŗu, kuŗiem krievu virsnieks rāŗija un stāŗtīja, kā jāsāķ rakt. Tā kā skolā biju veselu gaŗu krieviski mācīŗjusies, es tīŗi labi sapratu, ko viņŗš stāŗta. Rakt vāja dzēŗja dziŗu grāŗi: "no Œi kociŗa uz to kociŗu."

Dievs zina, kāŗēc tieŗi no Œi kociŗa uz to. Skatīŗjos caur kokiem uz gludī asfaltēto ielu lejā un prāŗoŗu: ja jau vācu tanki te nāķs, tad taču tie nāķs pa gludo ielu, nevis trieksies te, kalnā augŗšā. Kāda nozīme te rakt grāŗjus un būvēt aizsprostus?

Virsnieks pamāja ar roku, un visas sievietes ķēŗās pie darba. Grāŗvja dibenā stāvēdamas, rakāŗmies arvien dziŗāķ zemē. Beidzot bijām tik dziŗi, ka manis mestās dzeltenās smiltis vairs nesniedza grāŗvja augŗšu, bet bīŗa atpakaļ. Biju gauŗžām nobīŗjusies, ko ar mani darīs, ja nespēŗu uzdots veikt. Ka tik neiztulko manu nevarēŗšanu kā pretoŗanos armijas rīkoŗjumam! Tad man gals klāt.

Virsnieks tomēr saprata, ka tik sīķai meitenei, kāda es toreiz biju, darbs bija par smagu. Pamāŗjis ar roku, lai rāŗjos laukā, viņŗš tikai pavaicāja, kā mani sauc un kur dzīvoŗu. Tad izplēŗa no kabatas grāŗmatīŗņas lapu un uzrakstīja, ka esmu savu darbu padarīŗjusi un tieķu atlaista mājās.

Pārsteigta par virsnieķa negaidīŗti cilvēcīsko izrīcību tik bargā laikā, kad par katru nepaklausību varēja noŗaut, nočukstēŗju paldies un neatskatīdamās laidos māŗjup. Nekad pēc tam man vairs neiznāķa uzķāŗt Grīziņkalnā paskatīties, kas no tās dienas rakumiem iznāķis: drīz pēc ienāķšanas, vācieŗi paŗņēma mūsu glīto māŗiŗu savām vajadzībām, un mums bija jāpārceļas uz citu rajonu.

Bet Œorīŗ piedzīvotais grāŗvrača darbs un atsvabināŗšana no tā likās tik nereāls, ka gribēŗjās vēl kādam pastāŗtīt.

"Skrej vien," vecmāŗiŗņa teica, "gan es iztikŗu."

Pārģēŗbusies vieglā vasaras kleitā, izgāju uz ielas, vēl īsti nezinādamā, kurp iet. Ieraduma pēc kāŗjas sāķa mani nest uz skolas pusi. Tur vienmēr varēja satīķt pazīstamus cilvēķus. Tramvaji nebīŗauca, vajadzēja iet kāŗjām. Par to neķas. Ceļŗš bija iestaīģāts un pierasts, diena jauķa, saulaina, ielas tukŗas, klusas. Neredzēŗju neviena gāŗjēja. Man pat neienāķa prātā, ka ielas tik tukŗas tāŗpēc, ka cilvēķi baidās ārā rāŗdīties. Skolas durvis bija aizslēŗģtas. Neķas, ieŗu tālāķ. Apciemoŗu draudzemi Ainu tepat, tuvēŗjā Auseķļa ielā.

Kā es savā nodabā eŗu Auseķļa ielai pāŗi, dzīŗdu: kaut kur kaut kas svelŗj. Svelŗj atkal un atkal. Man no tā ne silts, ne auksts. Pēķŗņi kāda sievietes balss sauc: "Trakā meitene, glāŗbies, tās ir lodes!"

Nu gan iztrūķos, pieskrēŗju pie Ainas māŗjas durvīm. Aizslēŗģtas! Mēģīnāju pie vāŗtiem. Arī tie ciet. Trīcēdamā pieplaku pie vāŗtiem un rāju pati sevi. Kādas nelaiķes dēļ man vajadzēja triekties visai pilsētai pāŗi? Ja lode man te trāŗpītu, neķiens nezināŗtu, kas ir noŗautā meitene. Un māŗiŗnieķi palīķtu neziŗņā, kas ar mani notīcis. Būtu vismaz virsnieķa rakstīto atlaides papīŗu paŗņēmusi līdzi, bet tas palīcis māŗjā, jaciņas kabatā.

Kad svelŗpŗšana mīŗēŗjās, nebīŗja dūŗas iet tūlīŗ lielo gabalu atpakaļ māŗjās. Ka nesāķ atkal Œaut, kur tad klājā laukā glāŗbŗos! Nolēmu aiziet pīŗ krustmāŗtes, kas nesēn, pēc

vīŗa nāves, bīŗja pāŗcēŗlusies uz dzīvi Œajā rajonā. Nebīŗju viņu te vēl apciemoŗjusi.

Balsoŗiet par Sarmīŗi Bulti, pusceļā nepalīķsit.

Kanadas finanču ministrs Pauls Martins. Var sagaidīt pārsteīģumu, ka viņŗš pat izgrieŗģ pogas savam Œefam un būs nāķamais ministŗu prezidents.

Senči dzēŗa aromāŗtīskas herbāŗiŗju tēŗas, ziedās to smarŗās un bīŗja karŗti un un neķis remdeni cīnīŗģi.

Viņš par nodokļiem neko negrib dzirdēt.

Diēta sākas vairāk veikalā nekā pie ārsta.

Mēs dzīvojam Velna pārvaldītā pasaulē un esam pakļauti visiem viņa izdomātiem jaunumiem.

- Osānu Kārlis

Biju atnākusi nereizē. Krustmāte pati sanervozējusies, laikam, nezināja, ko ar mani runāt, ko darīt. Pa roku galam paņēma grāmatu no plaukta un iedeva man - lai sēžu un lasu. Tas bija Pāvila Roziša "Ceplis". Lasīju, bet manīju, ka vārdi līdz saprašanai neaiziet. Te ienāca brālēns Andrejs un aicināja, lai nākot skatīties pa logu.

"Pa logu! Vai traks, mūs taču nošaus!"

Izrādījās, ka nebija jāstāv pie loga gluži klāt, lai redzētu, kas ārā notiek. Mēs bijām sestā stāvā, un jumtiem pāri redzējām vecpilsētā paceļamies melnus dūmu mutuļus.

"Neliēši! Viņi aizdedzinājuši Pēterļa baznīcu!" drūmi teica Andrejs. "Tas ir tornis, kas tur deg."

Pievakarē taisījās iet mājās. Ielās viss likās apklusis, pat dažus cilvēkus redzēju staigājam. Andrejs piedāvāja mani pavadīt, bet es atteicos. Brālēnam tāda staigāšana būtu divtik bīstama nekā man: es aiziešu un būšu mājās, bet viņam vienam pašam jānāk viss gaŗais ceļš atpakaļ. Viņam bija 17 gadu, pēdējā ziemā viņš bija izaudzis par siaļu puisīti. Kas tādu ko krieviem nesapemt ciet par staigāšanu tukšajās ielās! Var vēl apvainot, ka viņš arī "signalizējis ienaidniekam".

"Nē, Mārit, es tevi vienu pašu nelaidīšu!" Andrejs palika pie sava. Tad es vairāk preti runāt nevarēju, jo mājā man bija jātiek. Mums telefona nebija, nevarēju māšai un vecmāmiņai paziņot, kur atrodos. Jau tagad viņas būs noraižējušās. Tā gājām un aizgājām. Pa ceļam vēl redzējām dūmu mākonī kā vāku guļam pār iekšpilsētu. Andrejs uz īsu brīdi ienāca apsveicināties ar vecmāmiņu, bet drīz vien taisījās atceļā. Varēju tikai lūgt Dievu un cerēt, ka viņš sveiks un vesels tiks atpakaļ savā mājā.

30. jūnijā bija izgājusi tālāk no mājām, pameklēt kādā veikalā maizi, kas mūsu nomalē nebija vairs dabūjama. Pēkšņi ieraudzīju skatu, ko es ne sapnī nebūtu varējusi iedomāties. Pa ielu brauca sarkanarmijas kravas auto, ar kaudzi piekrauts bērnu ratiņiem un kājminām šujmašīnām. Gar malām bija iespiedušies daži krievu virsnieki glītās uniformās. Aiz kravinieka tecīpus skrēja zaldātiņi ar "puļķišu" cepurēm galvā. Dažiem nebija zābaku, bet kājas aptītas ar lupatām. Citam kājas bija basas un asiņoja. Diezin, cik tālu viņi tā varēja paskriet, un kas notika pēc tam, kad vairs nevarēja?

Tādā veidā, vezdama līdzī "kaŗa laupījumu", no Rīgas atkāpās "neuzvaramā" sarkanā armija, acimredzot, pamezdama Rīgu vācu armijas varā, ar ko mūs pēdējās dienās baidīja. Nobaŗizjusies gāju mājā tāpat bez maizes.

Vakarā sētnieks atkal bija klāt. Viņš bija sadabūjis un atnesis katram dzīvoklim pa maizes kukulim. Un pa nakti, viņš teica, lai visi nākot sēdēt pagrabā. Vācieši jau pie Rīgas robežām. Kuŗu katru brīdi varot sākties Rīgas bombardēšana, mūsu mājiņu varētu sagraut un mūs visus nosīst kā mušas. Mēs ar mūsu saskatījamies un vienā mutē atteicamies. Vecmāmiņa nebūtu varējusi ne pagrabā nokāpt, ne visu nakti krēslā nosēdēt. Lai notiek, kas notikdams, mēs paliksim kopā.

Nākošā ritā, tad jau bija 1. jūlijs, pamodāmies labi izgulējušās. Ārā viss bija klusu un mierīgi. Māsa aizgāja uz darbu. Es, naudu sauŗā saŗņaugusi, steidzos uz piena pagrabīņu Marijas ielas galā.

Atkal likās, ka redzu sapnī: pa Marijas ielu šurp brauca smagais auto, kuŗā kājās stāvēja vairāki jauni puīši, un viens no viņiem turēja vējā plīvojošu Latvijas karogu. Trakie! Viņus nošaus! Man iekrita prātā, bet tai brīdī ielas abās pusēs atsprāga logi, un ārā skaļi plūda radio raidījuma skaņas: Dievs, svēti latvijū!

Ak Dievs! Murgs tik tiešām bija beidzies, krievi bija projām, mēs bijām brīvi! Prieka asaras raudādama, skrēju atpakaļ uz mājām vēstīt vecmāmiņai lielo laimi.

Tādā dienā nevarēju mājā nosēdēt. Šoreiz zināju skaidri, kas man jādara: jāiet uz skolu un jāizposta "sarkanais stūrītis". Lai gan mūsu skolā bija tikai kādi desmit komjaunieši, savu "stūrīti" tie bija iekārtojuši, un tur kuriņāja naidu pret saviem latviskajiem skolas biedriem un skolotājiem. "Skrej vien, skrej," teica vecmāmiņa. "Es jau redzu, ka tev papēži deg!"

Pa ceļam ieskrēju pie draudzenes Elviras, un viņa bija gatava līdznācēja. Taču nonācām skolā par vēlu. Staļina biste jau gulēja zemē sasista, sarkanie karogi bija noplēsti, komunistu avīze "Ciņa" sabāzta papirkurvī. Nuja, to jau varējām iedomāties, ka tuvāk dzīvojošie negaidīs mūs, tālumnieces, atnākam. "Sarkanais stūritis" bija bijis kā dzīsis aci visiem.

Te mums vairāk nebija ko darīt. Sākām iet atkal mārup. Gājām gar kanāla malu, pa Zigfrida Meierovica bulvāri. Sajūta bija kā vislielākajos svētkos, kādos kādreiz bijām bijušas. Baznīcas zvanija, pie mājām plivoja Latvijas karogi. Iela bija gājēju pilna. No visām šķērsielām nāca vēl vairāk cilvēku, un daudziem bija rokās ziedi. Bez prasīšanas sapratām: viņi iet, lai noliktu ziedus pie Brīvības pieminekļa. Brīvības pieminekļis bija mūsu svētnīca, kur brīvās Latvijas laikā vienmēr pulcējamies svarīgos brīžos. Dzejnieks Leonīds Breiķšs tik labi bija pateicis:

Ari mēs turp iesim, sirds kad pilna liksies,
Tur tā savu kluso Dieva gaismu gūs,
Tur uz kāpnēm domās draugs ar draugu tiksies,
Pieminot, kas bijis, bijis ir un būs...

Un nekad vēl latviešu sirdis nebija bijušas tik pilnas, kā nesot pateicības ziedus Latvijas brīvībai pēc bargās verdzības gada. Mēs ar Elviru sākām justies neērti, jo mums nebija rokās neviena ziedīņa.

Pa to laiku bijām nonākušas pie Bastejkalna. Tas, it kā par godu lielajai dienai, bija uzplaucis svētku rotā. Viss kalns līdz pat ietvei bija noklājies baltiem ziediem, kā viena vienīga kupena. Nekad vēl vasarā nebiju bijusi šai pusē, nebiju redzējusi un nepazinu tādus krūmus, kuŗiem katrs zars ziedēja kā vesela buķete.

"Tās ir spirejas," teica Elvira. Viņa nolauza zariņu, kas liecās mums pretī. Es nolauzu otru tādu pašu. Nu arī mēs bijām cienīgas iet pie Brīvības pieminekļa.

Tuvojoties piemineklim, redzējām, ka tā piekāje jau itin biezi ziediem noklāta. Daudzi cilvēki bija nometušies ceļos pie pieminekļa, gan aizlūgdami par saviem aizvestajiem tuviniekiem, gan pateikdamies Dievam par atgūto brīvību. Jo tas taču nevarēja būt nekas cits kā Dieva brīnums: vienu dienu mūsu ceļš veda uz iznīcību, bet nākošā dienā Latvija bija brīva no asiņainā boļševiku režīma.

Mēs tomēr savus ziedus līdz piemineklim neaiznesām. Uz kanāla tilta, Brīvības bulvāra kreisajā pusē, bija apstājies smagais auto. Kāds jauneklis tajā stāvēja, turēdams Latvijas karogu, bet daži citi bija noliekušies un ņēma pretī viņiem sniegtos ieročus. Viens no tiem bija mans brālēns Andrejs. Kopš aizvakardienas biju par viņu bailojusies - vai tikai ir ticis dzīvs un vesels atpakaļ mājās. Un te nu viņš bija, kā redzams, jau iestājies brīvprātīgo dzimtenes sargu rindās.

"Andri!" es iesaucos un sniedzu viņam pretī savu ziedošo zaru. Viņš pasmaidīja, paņēma to un piesprauda pie cepures. Elvira tai pašā brīdī pasniedza savu zariņu otram puisim, un tas tāpat apviņa savu cepuri. Šis atkal bija tāds nereāls moments - vienu acumirkli mēs jutāmies kā ilustrācija Dvēseļu puteni vai kā tautas dziesmā, kur māsiņa, bāliņam kaŗā aizejot, pušķo tā cepuri.

"Mēs pieteicāmies vāciešiem palīgā," aizrautīgi stāstīja Andrejs. "Dzīsimies pakaļ aizvesto vilcieniem, atbrīvosim tos un vedīsim mājās." Es biju lepna uz savu varonīgo brālēnu, kas bez aicināšanas zināja iet, kur tēvu zeme sauc. Ari viņa tuvinieki bija aizvesti uz Sibīriju 14. jūnijā.

Pēc pāris dienām izrādījās, ka šo jauniešu varonīgais solis bijis veltīgs un nevajadzīgs. Vācu armija toreiz bija stipra, viņiem nekādu palīgu nevajadzēja. Tie noņēma zēniem ieročus un pamācīja, lai iet atpakaļ skolā. Un dzīties aizvesto vilcieniem pakaļ, lai tos atbrīvotu, arī nebija vāciešu plānos.

Andrejs pameta ar galvu, lai ejam uz ielas otru pusi. Tur bija nolikti gaŗi galdī, aiz katra sēdēja pāris cilvēku. Uz galdiem atradās daudzas gan aprakstītas, gan vēl neaparakstītas papīra lapas.

"Mēs sūtīsim ziņu uz ārzemēm par to, ko šai gadā krievi mums nodarijuši. Par mūsu zemes izlaupīšanu un iztukšošanu. Par pazudušiem, nonāvētiem un aizvestiem cilvēku tūkstošiem," stāstīja virs, kas sēdēja aiz pirmā galda. Gaŗāmgājēji bija lūgti parakstīties kā liecinieki, ka ziņotais ir patiesība. Mēs ar Elviru parakstījāmies un pakāpāmies sāpus, dodamas vietu pie galda nākošajiem rakstīt gribētājiem. Kad un kur šīs lapas tika izsūtītas, man nav zināms.

Pēkšni ļauzu murdoņa aplkusa. No Brīvības ielas šurp gar pieminekli stalti soļoja kāda vācu armijas vienība - jauni, spirtīgi puisi, gērbušies īpatnējās vasaras uniformās: atpogātām apkaklēm un uzrotītām piedurknēm. Cik daudz savādāki viņi bija nekā krievu muļķīši ar puļķīšiem! Ļauzu sakāpinātais prieks par atgūto brīvību sita augstāko vilni. Kāda sieva, kas nebija paguvusi savus ziedus nolikt pie Brīvības pieminekļa, spontāni pastiepa roku un pasniedza tos tuvākajam kaŗavīram. Tas bija kā signāls, un nu visi, kas vēl nebija līdz Brīvības piemineklim tikuši, steidzās dot puķes gaŗāmejošajiem vācu kaŗavīriem. Ja es nebūtu paguvusi iedot savu ziedošo zaru Andrejam, varbūt, es arī to būtu iedevusi kādam vācietim. Jo mēs taču tai brīdī neapsveicām iekaŗotājus, neapsveicām nākošos apspiedējus, ne hitleriešus, bet gan mūsu dzimtenes atbrīvotājus no visļauņākā gada, kādu bijām piedzīvojuši.

Tādu es redzēju vāciešu apsveikšanu ar puķēm. Nezinu teikt, kā bija citur, bet šai reizē un šai vietā, pašā Rīgas sirdī, tā bija tīra sagādīšanās. Cilvēki, kas nāca ar puķēm pie Brīvības pieminekļa, taču nevarēja zināt, ka tieši tad un tieši šai vietā vācu armija nāks. Un ja puķes jau būtu noliktas pie pieminekļa, neviens tās augšā neceltu, lai dotu vāciešiem.

Gājām abas ar Elviru tālāk. Pie operas redzējām zemē nogāztu un izšķīdušu Staļina bisti. Varējām iedomāties, ka visās vietās, kur šāds krūstēls bija stāvējis, tas tagad gulēja drupās.

Visu ceļu līdz mājām nogāju pa karogotām ielām. Bija skumji skatīties, ka tikai pie mūsu mājas karoga nebija. Nekad neuzzināju, kāpēc sētnieks bija tā steidzies to iznīcināt tikai pāris dienas pirms brīvības ataušanas. Vai viņš gribēja ar to pielabināties komunistiem? Vai arī bija pieķerts karoga glabāšanā un karoga iznīcināšana bija viņa sods?

Mums Rīgā bija vēl otra svētnīca, uz kuŗu bijām paraduši iet lielos svētkos. Tie bija Brāļu kapi, kas arī 1. jūlijā bija ļauzu pilni. Tautas izjūtas, ejot uz Brāļu kapiem, ļoti labi izteicis Aleksandrs Pelēcis. Savam dzejolim viņš licis pieticīgu virsrakstu "Šai stundā", bet varu apliecināt, ka tas rakstīts 1941. gada 1. jūlijā:

Šai stundā

Šai stundā nerunā, bērns, it nekā -
Pat netaujā, kad mājās pārnāks tētis!
Vien raugies sarkanbaltā karogā
Un Dievu lūdz, lai Latviju viņš svētī!
Kā skaistā sapnī visa tauta iet
Uz Brāļu kapiem galvas noliekt klusi.
Simts siržu vienā sakusušas šķiet,
Pār visiem viena doma izaugusi.
Par rītdienu simts siržu Dievu lūdz,
Par tiem, kas dzīti svešās zemes taigās.
Šai stundā visiem liekas atkal gūts,
Ko pazaudēt bij moku gadā baigā.

Juris Mazutis

PAR VĀRDIEM un KRĀPŠANAS PAŅĒMIENIEM

Vārdi sākumā, uz pavisam īsu brīdi, ir tikai vārdi, bet tūlīt pieslēdzas pārējais: automatiski uztveram ne vien plaši pieņemtu vārdnīcas definīciju, objektīvo - bet arī momentu, vīdi, apstākļus, gaisotni, pat intonāciju, sejas vaibstus, visu teiktā, t. s., 'kontekstu' ... un ievērojam, sākam vērtēt teicēju pašu: kas viņš ir, ko grib, ko 'faktiski' saka, ko teicis agrāk, kam par labu? Kāpēc tieši *tie* vārdi tobrīd ņemti mutē? Kas te atkārtojas? Vārdi iedarbojas, iedarbina savienojumus. Galu galā, tas ir vārdu uzdevums. Vārdi ir izlūki, ziņneši.

Īsto nozīmi (dažs labs saka: 'rezonanci') tiem piešķiram mēs. Uzklaušais (ne vienmēr sekmīgi) sitas cauri gatavam raibu atziņu filtram - kas tekoši personīgas pieredzes, aizspriedumu, cerību, neveiksmju un it īpaši smagu pārdzīvojumu, laužtu solījumu, vilšanās momentu uzstādīts un rafinēts. Kā bāla gaisma tuneli pieplūst nozīmes maiņu vēsturiskais tvēriens: daudzīnātā 'demokratija', piemēram, senā Grieķijā piecieta un izmantoja vergus - tādējādi apzīmētu 'sistēmu' šodien nevarētu iedomāties. Tuvplānā vēsturiskais pazīstams kā tieši 'iemantotais', vai ejoši 'normālais' - un atkal nozīmes dalās: 'brīvība' Latvijā un 'brīvība' šeit ir divas stipri atšķirīgas lietas, resp., divi dažādi (bet ar vienu to pašu nosaukumu apzīmēti) jēdzienu komplekti. 'Brīvība' kaut kur Afrikas pilsoņu kaņķos, Afganistānā...

Ideālā pasaulē 'smagiem' vārdiem ('demokratija', 'brīvība') būtu tikai viena vienīga, lielākoties, nepārprotama nozīme (par to liecinātu skaidri redzamas īpašības prakse). Bet puslīdz ideāla pasaule - ja reiz varētu bez liekulības vienoties par 'ideāliem!' - vēl tālu aiz kalniem, tāpēc risinājas šaudīga 'nozīmju sacensība', izmaiņas: vakardienas 'terrorists' ir šodienas 'brīvības cīnītājs', parit jau būs 'valstsvīrs'. Tas pats cilvēks, mainīti līpekļi. Apstākļi nosaka trāpīgāko, 'pieņemamo'. Un tāpēc, laikam ejot, vārdiem - un vārdu lietošanai - piekabinajas emociju un ironijas bagāža: instinktīvi zinām... re, saucās tā, tagad sauc tā, bet pareizāk būtu tā. Kā *mēs* gribam. Kā to nosaka mūsu vērtības un simpatijas. Mūsu nostāja.

Turklāt brangi sazēlis vārdu izmantošanas, absurdas mistrošanas un nozīmes apgānīšanas apakšžanrs.

Pastāv vārdu 'ekspropriācija', piem., šķiet, ka vārdam 'holokosts' drikst būt tikai viena nozīme. Par 'socialisma' likloču izmantošanu nemaz nerunāsim, diapazons tā jau izstāpīts līdz bezjēdzībai (skat. komunistu, nacionālos, progresīvos, demokrātiskos un pusduci citus variantus). Viens, t. s., 'cilvēktiesības' (krievu migrantu, Latvijā), otri (mājinieki) uztver kā 'privilēģijas'. Kuņā plāksnē (un ar kādu efektu) lai saprotam, pieņemam vārdu 'miers'? Vārdu 'pašnoteikšana'? 'Savienība' un 'tautu cietums' ilgi bija viens un tas pats - mums labi pazīstamā, nelaimīgā Austumeiropas robežjoslā.

Pretrunās sapinušies salikteņi. Pretīgi netira ir 'ctnis-ka tīrišana' - kā Bosnijā, tā Kvebekā. Vai 'ievēlēta valdība' (piem., Krievijā, salīdzinot ar ASV) ir viennozīmīgs jēdziens? No kā īsti 'brīvības cīņa'... atbrīvo? Cik (un kam) 'brīvs' ir 'brīvs tirgus'? Vai 'brīva prese' pieder tikai tiem, kam pieder ziņu avoti? Vai tie tad veido 'sabiedrisko domu'? Uz kuņu pusi iet 'progresīvs lietvedis'? Kuņu socpolitisku iekārtu gāz 'informatikas revolūcija', vai tā nesīs 'strādnieku paradīzu'? Cik 'droša' ir 'garantija', līgumā ierakstīta? Acīmredzot, ne 'uz mūžīgiem laikiem'... Bagātīgs veidojas glumu segvārdu ('dūmvārdu') komplekts - it īpaši biznes jomā, kur, piem., 'pārkārtošana' patiesībā nozīmē

strādnieku atļaišanu. 'Racionalizācija' - to pašu. 'Modernizācija' - to pašu (Gorbačova 'pārkārtošana', savukārt, bija pavisam kas cits). Tikmēr 'kvalitātes kontrole' = tirgū laista brāķa atpakaļvākšana un labošana. Protams, avarējušas lidmašīnas daļas nevarēs tik viegli sastikēt kopā, lai cik tā 'kvalitatīvi kontrolēta' pirms pacelšanās...

Tad pliks nonsenss: ja 'brīvs tirgus', kāpēc nopēms maksā maitu? Ja 'vesības pakalpojumu uzlabošana' - kāpēc slēdz slimnīcas? Kāpēc pie 'palīdzības' telefona numura neatsaucas neviens cilvēks, dzirdamas tikai 'ieskaņotas' balsis? Kāpēc 'zelta gados' daudziem penzišiem jādzīvo tik pieticīgi? Kas tā tāda 'izglītības sitēma', kas ražo analfabētus? Vai firmai 'negatīvs pieaugums' nav - zaudējumi? 'Negatīvas izredzes' - bankrots?

Un tad vēl 'politiski korekts' terminoloģijas birokratisms: stulbais vairs nav stulbs, bet 'intelektuāli izaicināts'. Pamesti bērni: 'sabiedrības nasta'. Gluži 'normāli' kļuvuši dažādi 'alternatīvi dzīves stili'. 'Multikulturalisms' noslidējis valdības financētu atšķirību daudzīnāšanas līmeni - kamēr izput kopējais. Geto žargons paaugstināts veselās jaunas valodas kārtā: 'ebonics'. Un par apvienotu vēsturi un literatūru vairs nav ko runāt: ir 'balto' un 'melno', 'eiropcentriskā' un 'afrocentriskā', 'feministu' un 'buržuju', 'vairākuma' un 'minoritāšu'... katrai gaumei sava lielā gaņā rinda, kā piedāvātas sviestmaizītes ēdienkartē.

Nozīmju džungļi! Grūti saprātīgam cilvēkam orientēties. Pat pieredzējušais nogurs, jo nekur nozīmes nemainās tik ātri, kā tur, kur nemitīgi mainās izvēles. Un tādējādi vārdi devalvējas, tiem zūd oriģinālais 'spēks' (resp., oriģinālā nozīme), tiem vairs neuzticāties tik absolūti kā bija parasts 'vienkāršākos laikos'. Izsakāties uzmanīgāk, pliekanāk. Mācāties viens otra šifrus. Arī tāds ir 'progress'.

Visbistamākā (arī visērtākā) tendence: nošaut nepatīkamu ziņnesi - kā runātāju, tā vārdus. Kāpēc bistami? Tāpēc, ka pārāk bieži pirmā dēļ otriem nepiegrīžam pietiekami daudz ievēribas, vai tos ignorējam pavisam. Spilgts piemērs: 'Dr. Ulfa Jāņsona' (Ulza Ģermaņa) parunu un izteicienu apskats maija 'Ziņotājā'.

Galvenais Ģermaņa uzdotā komplektā ir kvartets (mainīta secība): 'Demokratija ir draņķīga, bet cilvēce neko labāku nav izdomājusi'; 'Jāievēro spēles noteikumi'; 'Katra tauta ir pelnījusi tieši tādu valdību, kāda tai ir'; un 'Kādu valdību vēlējat, tādu dabūjat. Paši vainīgi!'

Ja tā pīrgājas Latvijas 'partokrati' - viena lieta; bet... vai tāpēc tūlīt teiktam izkūp nozīme?

Nemaz ne. *Tieši to pašu sakām rietumos!* Atkārtosim: tieši to pašu sakām reizēs - daudzas jau tādas piedzīvotas - kad 'rezultāti' nav bijuši mums patīkami, ka 'izcepies' kaut kas absurds, pārsteidzošs, bistams. Tie visi ir rietumu izteicieni, sen jau 'tradicionāli', un tie savu trāpīgumu nezūdē uzreiz tādēļ, ka nelieši tos momentā 'aizņemas' savu nolūku veicināšanai, nedarbu maskēšanai, cilvēku 'krāpšanai'. Drīzāk otrādi: domājošs cilvēks tos liks aiz auss (un, kā saka sportā, 'pierakstīs numurus')... nākošam gājienam. Otru reizi tik viegli viņu 'nepiekrāps'.

Pie tā 'domājoša cilvēka' tūlīt atgriezīsimies. Bet...

Demokratija nekad pirmā vietā nav solījusi 'kārtību' - taču: diktatūras antiteze! - bet tā ir izturējusi (varētu teikt: uzvarējusi) tieši tāpēc, ka atkārtoti un mainīgās formās nes kopēji izlemtu labāko, lai cik tas vienam otram liktos 'draņķīgs' (kā kompromiss). Tās iedarbība zināmā mērā (bet ne pate par sevi) var būt 'spēle' - kuņu jāsaprot, kuņā jāpiedalās, kuņas likumus var pārkārtot. Pasīvai vērošanai demokrātijā nav nozīmes. Par tik, cik pilsoņi piedalās procesā - piesakot savas rūpes un vēlmes, pieprasot ziņu avotu atbildību, veidojot organizācijas, saziedojot līdzekļus, izvirzot kandidātus, dibinot partijas un debatējot platfor-

mas, nostiprinot atklātību un kontroli - skaidrs: būs tāda valdība, kāda 'būs'. Ir tāda, kāda ir. To vienmēr var mainīt! Tikpat skaidrs: valdis ievēlētie. To noteiks tie balsotāji, kas piedalās. Jo mazāks to skaits, jo šaurāka būs 'uzticība' valdībai, jo lielākas iespējas visādiem valdības 'aparāta' ietekmētājiem un izmantotājiem (ari: izlaupītājiem). Ja knapi 50% balstiesīgo piesaka savu izvēli (nupat ASV)... ari skaidrs: 'noteikšanu' pārņem 'aktīvā minoritāte'.

Tātad: lai kas tādas parunas tiepj, lai kādā zīmē, tām ir sava paliekoša nozīme. 'Muļķis' būs tas, kas nozīmi noraksta zaudējumos, tāpēc ka nav līdz galam pārbaudīta, ka teicējs nav patikams. Tieši tādā veidā dzirdam dzimtenes tautiešu pārmetumus: 're, jūs, tur rietumos, nepazīstat Latvijas apstākļus'. Bleķis. Pārāk labi pazīstam - un brīnāmies: *kāpēc jūs tos nemainiet?*

Demokratija ir stipra, gudra un atsaucīga tad, kad 'spiediens nāk no apakšas', kad politikas veidošanā piedalās plašas pilsoņu aprindas. Kad 'vadoņi' nevar tik ērti apgrozīties un rīkoties bez norēķiniem. Kad balsotāju priekšā nostājas skaidras izvēles un biografijas. Kad prese pilnā savus pienākumus. Kad nav vairs tik daudz jāuztraucas par 'bijušo' un var sākt veidot nākošo. Kad mēs visi, kā saka, 'esam vienā lapā'. Ne vienā solī, bet vismaz kopējā ceļā.

Bet, galvenokārt, demokratija pastāvēs un raženi darbosies tikai tad, kad ierindas pilsonis pats uzņemsies lielāku atbildību. Lai cik pagātnē pāri darīts, latvietim ir steidzīgi jānomet 'upuļa mentalitāte', jāpārtrauc patikamā sūdzēšanās, jāizravē nevarība, jāizbeidz citu vainošana (krasi 'krieviska' parādība) - un jārikojas. Labumus nedāvinās. Tie nenokritis no gaisa. Pēc tik ilga laika cīnīties 'pret', vienkārši izturot, jāsāk cīnīties 'par'. Pašam. Pa vienam. Ģimenē. Skolā. Ar kaimiņu kopā. Nenodot ne kriptiņas 'uzticību' tiem, kuriem vienīgā 'piederze' kalta tautai klaji naidīga režīma skolās. Ne jau tādu 'saimnieku' dēļ tauta stāvēja barikādēs.

Un neatliekamā 'par' cīņā jāņem talkā vārdu istā nozīme. 'Demokratiju' - tādu, kā vajag. Tādu, kādu vēlamies baudīt un atbalstīt. Viss pārējais ir paškrāpšana. Līdzīgi tām akcijām, kurās vienoti rajona iedzīvotāji no savas ikdienas vides izstumj pieklidušus kriminālus elementus, kā pirmo ņemsim valodu atpakaļ no plānprātiņiem un piesārņotājiem. □

***

NO KALPĪBAS ATBRĪVOTS

(Ivars Ķezbers, 30.3. 1944 - 23.4.1997)

Redz, kā tie vēji gaisā
Tos debešus izkaisa,
Tā šis mūžs nepastāv.
(Ģirts Remuliņš)

Ivars Ķezbers jeb Ivars Janovičs, kā viņu dēveja "orientāļu" sabiedrībā, 23. aprīlī pēkšņi izbeidza savu kalpošanu austrumu orientācijai un bezcerīgo cīņiņu ar zaļo puķi; tas viņu pieveica rietumnieciskajā Strasbūrā, kas bija tik sveša viņa domāšanai un politiskajai ievirzei.

Jērāna latvkrieviskā enciklopēdijā (LPE, 10/2) par I. Ķezberu paskaidrots: "Padomju valsts un partijas darbinieks." Acimredzot, pietiekami ievērojams, lai par viņa dzimšanas vietu sacenstos divas pilsētas: Valka (skat. Jērāna enciklop.) un Ventpils ("Dzimtenes Balss", 1985, nr. 46). Vienā no tām viņš piedzima vācu okupācijas beigu posmā, bet viņa apzinīgā mūža gadi noritēja padkrieviskās okupācijas konsekvēnti istenotās "internacionālizācijas" un mankurtizācijas gaisotnē. Par Latvijas neatkarības laikmetu viņam tāpēc nevarēja būt nekādu priekšstatu.

Jau agrā jaunībā aptvēris, kādas karjeras iespējas paņemas censonim "ejot pa komjaunatnes un kompartijas lini-

ju", Ivars enerģiski un nešaubīgi iesaistījās šajā cerīgajā darbā. Tas atmaksājās, un samērā ātri viņš iekļuva partijas nomenklatūrā, varēja baudīt šīs kārtas privilēģijas. Savu partejisko izglītību Ivars septiņdesmito gadu sākumā vēl papildināja kādā slepenā divgadīgā specskolā, kur viņu sagatavoja ("ļoti labi taisīja") par padomju izlūku imperijas ārējā frontē.. Baltiešus pēc tam mēdza komandēt uz šīs frontes ziemeļu sektoru, kur darbojās Padsavienībai kaitnieciskā latviešu un igauņu "reakcionārā emigrācija". Padomju ziņkardienests mēdza Stokholmu dēvēt par ideoloģiskās diversijas centru pret Baltijas padrepublikām.

Par apmācībām minētajā specskolā Ivars vēlāk izteicās: "Ja jau ko dzīvē esmu iemācījies, tad tikai tur" (NRA, 17.10.1995). No 1973. līdz 1978. gadam Ivars žirgti un optimistiski veica savus izlūka uzdevumus Stokholmā. Oficiāli viņš skaitījās padomju vēstniecības atašejs, bet "diplomātiskā darba" beigu posmā - trešais sekretārs.

Driz pēc ierašanās Stokholmā atašejs Ivars Ķezbers steidzās akreditēties pie Dr. Ulafa Jāņsona. Tāpat, kā to bija darijuši viņa priekšteči līdzīgā amatā. Šādas uzmanības nolūks bija visai vienkāršs: ietekmēt šo trimdas sovetoļu Padsavienībai vēlamā virzienā un iegūt derīgu informāciju. Dr. U. Jāņsonam, savukārt, radās iespēja studēt padomju izlūka darba papēmienus, viņa ieskatu un arī personīgās īpašības. Jautājums bija gluži ļepinisks: kurš kuru? Jāpiezīmē, ka šī mazliet divainā sacensība norisinājās visnotāj biedriskās un saviesīgās formās.

Ivars tai laikā bija jauns, sparīgs un enerģisks cilvēks. Viņa spējas "turēties un palikt kājās" pie dziņu galda bija, apmēram, nelaiķa Žaņa Žanoviča līmenī. Apziņa, ka ir ļoti labi taisīts un trenēts saviem "patriotiskajiem" uzdevumiem, deva viņam drošības un pārākuma sajūtu saskarē ar trimdiniekiem, kam šāda speciāla rūdījuma nebija. Šī izcilības apziņa, diemžēl, dažkārt izraisīja pārgalvību un vājināja izlūkam nepieciešamo piesardzību.

Bezbaillīgi un uzņēmīgi Ivars nodibināja diezgan plašu sakaru tīklu Stokholmas latviešu sabiedrībā. Ar laiku Dr. U. Jāņsonam izveidojās samērā labs priekšstats par savu jauno kuratoru, kas neskopojās ar dāvanām no vēstniecības dzērienu krājumiem un doktora intelektuālo spēju apglaimošanas (lēts un pārbaudīts specdienesta papēmieni). Tai pašā laikā viņš nāca ar dažādiem padomiem un pamācībām, kas izrietēja no viņa politpārlicības un pieredzes "socbrāļu saimē". Viņš bija pārliecināts par Padsavienības nesatricināmo varenību un padomju blēdigās diplomātijas pārākumu pār naivajiem un nezinīgajiem rietumvalstu diplomātiem. Ivars amizējās par ASV ārlietu ministru Henriju Kisindžeru, dēvējot to par "dārgo Genriju Mojsejeviču", kam ļoti patīkot pareizticīgo svētbildes. Viņš labprāt kuplināja savus padomus un atziņas ar krievu antisemitiskiem anekdotiem, kas saklausīti braucienos uz Maskavu.

Ar patiesu apbrīnu Ivars stāstīja par kompartijas CK grandiozo aparātu Maskavā un padarmijas lielisko apbruņojumu. "Mums jānospiež tikai poga, un Stokholmas vairs nebūs," viņš lepni piebilda. To visu ievērojot, latviešu emigrantiem vajadzētu saprast, cik muļķīga un bezperspektīva ir viņu pretpadomju darbība un murgošana par neatkarīgu Latviju.

Kaut gan tai laikā Padsavienībā jau skaidri iezīmējās vispārējās demoralizācijas un saimnieciskas stagnācijas process, Ivaru tas nebiedēja, jo viņa dzīve bija labiekārtota. Viņš arī neslēpa savu nepatiku par Dr. U. J. 1977. g. publicēto rakstu "Demoralizācijas lamatās", kur bezkaunīgā kārtā bija prognozēts PSRS sabrukums. Ir vērts atzīmēt kādu Ivara padomu Ulafam 1978. gada pavasarī: "Dari ko daridams, bet nenerro savās nejaucējās piebildēs Imantu Lešinski, kas mums būs liels vīrs!" Taču jau tā

paša gada rudenī Imants nostājās uz Dzimtenes un partijas nodevības ceļa. -

Ivars Ķezbers bija centīgs un receptīvs, un nekritiski bija pieņēmis savu priekšnieku un skolotāju mācības un doktrīnas krieviskā imperialisma garā. Viņam pilnīgi trūka kreatīvu spēju. Viņš neprata patstāvīgi analizēt politiskas problēmas un izdarīt objektīvi pamatotus secinājumus. Viņš nekad nav jaudājis dot kādu jēdzīgu prognozi ārpolitiskos jautājumos. Šai ziņā viņš bija kā putns ar apcirptiem spārniem. Nav brīnums, ka Padsavienības saīrums viņu pārsteidza.

1991. gada jūnijā, kad Dr. U. J. pēdējoreiz tikās ar savu bij. kuratoru Rīgā, Ivars apliecināja, ka netic Baltijas valstu neatkarībai un atkārtoja Maskavas dezinformāciju šai jautājumā. Viņš, diemžēl, nespēja atbrīvoties no kalpības gadu vecās domāšanas, un viņš pats priekšlaicīgi novecoja. Pēdējos gados arī viņa atmiņa brīžiem streikoja. Savās intervijās viņš sarunāja dažādas aplamības un sapinās pretrunās. Tur, droši vien, vainīgs bija arī viņa neveselīgais dzīves veids. Ivaram brīžiem patika brammēties un palielīties. Tādās reizēs viņš zaudēja modribu un palaida muti. Šī cilvēciskā vājība, kas izpaudās arī viņa darbības Stokholmas posmā, sagādāja daudz nepatīkšanu padomju spīčbukiem Zviedrijā. Labi, ka Ivara priekšnieki nezināja, kas īstenībā vainīgs viņu izlūku nelaimēs.

Nobeigumā, parafrazējot Pietuka Krustiņa vārdus par Dreķbergi, "ir jāizsaka rūgtas žēlabas, ka krievu partija bija piegriezusi savā pusē arī šo krietno spēku."

Lai Ivaram pēc kalpības gadiem viegla atdusa dzimtenes smiltājā! □

Dr. Ulafs Jāņsons

Piebilde: Ivars Ķezbers ir pēc kārtas ceturtais "organu" norikotais kurators, kam Dr. U. J. sacerējis atvadu vārdus. Trīs iepriekšējie bija: Jānis Brolišs, Alberts Liepa un Žanis Žanovičs Zakenfelds. Kāpēc tik liela mirstība šīs profesijas rindās?

Dr. U. J.

☺☺☺☺☺☺☺☺

Ilmārs Zelmenis

TUŠKOVA

Kaŗa atmiņu stāsts

Slavenais amerikāņu ģenerālis Mekarturs ir teicis, ka veci kaŗavīri nekad nemirstot, viņi izgaistot, izplēnot. Varbūt tas domāts tā, ka viņi tiekot pamazām aizmirsti - izplēnot. Arī atmiņas, pat spilgtas kaŗa atmiņas ar laiku gaist, kaut arī ne pavisam.

1944. g. 15. septembris. Ejam uz apmācību vietu svešā zemē. Kaut ir septembra vidus un jau pēcpusdiens, saule silda un mēs svīstam. Katram līdzi ir kāda soma, kāds sainis. Teikts ir, ka gājiena mērķis neesot tālu. Man pa priekšu iet pāris simts tādu pašu kā es - aizmugurē vēl vairāk. "Neatrauties!" kliedz instruktors, kas iet mūsu rindām blakus. Pa smilšaino ceļu izejam cauri skabāržu un pēc tam priedīšu puduram. Tad pakalniņos izkaisītas mana daudz māju. Patī pirmā ceļa kreisajā pusē ir liela ķieģeļu ēka ar dakstiņu jumtu. Pārējās koka un ne tik laba izskata. Ciems ir uz vairākiem pakalniņiem, gaŗena ezera vienā galā. Te dzīvojuši poļi, kas pa lielākai daļai padzīti.

Tuškova - tāds ir ciema nosaukums. To uzzinām no kaŗavīriem, kuŗi šeit ieradusies pirms mums.

Mūs sadala pa mājām. Istabās ir sataisītas divstāvu guŗamās lāviņas. Mēs turamies kopā tie, kuŗi jau Rīgā iedalīti vienā grupā. Arī mans skolas biedrs Rūdis turas pie manis. Citi ir sveši, bet kaut tikai vēl dažas dienas esam kopā, jūtamies jau kā seni paziņas. Šodien vēl nekas cits nav jādara, kā jāsaklāj mūsu lāviņas un, vispār, jāiekārto-

jas. Laiku pa laikam, istabiņā ienāk kāds instruktors, un mēs sākam just, ka esam armijai piederīgi. Istabiņā mums izrauga vecāko, un tas ir Alksnis, jauns vēl, bet kustīgs zēns. Tad šī pirmā diena šeit ir galā. Ejam gulēt, un dažam labam pat ne visai biežais salmu paklājs liekas mīksts. Esam noguruši. Viens otrs gan triec jokus, cits jau šņāc. Es nevaru iemigt. Tik daudz pārdzīvots un justs. Mēģinu sakārtot pēc kārtas notikumus, kas mani un manus biedrus atveduši šeit.

Bija augusta sākums, kad atstājām mājas. Krievi nebija vairs tālu. Maujošo ganāmpulku un kaŗa ratu troksnis vēl tagad skan ausīs. Zīnu, ka šis bija smagākais notikums manā astoņpadsmit gadu gaŗajā mūžā. Un vēl jo vairāk tāpēc, ka vajadzēja atvadīties no piederīgiem, kas palika uz bēgļu ceļa, bez mājām, bez nākotnes.

"Dzimtene sauc!" tāds aicinājums un lūgums jau bija bijis I pasaules kaŗā. Tam bija klausījies un sekojis tēvs. Nu bija jāiet man. Cits nāca komisijā tādēļ, ka bija iesaucamos gados, cits, ka domāja dzimtenei noderīgs būt, bet visi tādēļ, ka tas arī bija gandrīz vienīgais ceļš. Ak, mēs gribējām, lai mums tūlīt dod ieročus un ļauj stāties blakus vecākajiem cīnītājiem. Tas tika arī solīts, jo runāja par īsām apmācībām Liepājas tuvumā. Tad nāca rīkojums doties uz kuŗi, kas mūs aizvedīšot uz priekšzīmīgajiem apmācību laukumiem kaut kur Lielvācijā. Vēl pēdējie soļi uz Rīgas ostmalas akmeņiem, un ar kuŗi "Moltkepfel" mēs atstājām dzimto krastu. Vēl reiz to redzējām pret Ventspili kā šauru zilganu zemes strēmeli. Izkāpām malā Gdiņā, ko vācieši bija pārkrustījuši par Gotenhafenu. No turienes vilciens mūs atveda uz Lipušu, kilometrus četrus no Tuškovas. Un nu - esam šeit. Katram mums ir savas bēdas, bet visiem kopā - vienas lielas. Vēl iedomājos atstātās mājas un savus tuviniekus uz nezināmā ceļa. No loga nāk rudens nakts dzestrums, jo viena rūts tam trūkst. Uzvelku augstāk mātes doto segu, un miegs pārvar arī manas bēdas.

Griezīgs svīlpiens un komanda "Celties!" uzrauj mūs no lāviņām. Ir miglains rīts, un istabiņa ir drēgna. Cits tusnīdams, cits klusi lādēdamies ģērbjas. Ieskrien atkal deŗurants ar rīkojumu: "Stāties uz rīta vingrošanu!" "Bez svārkkiem," viņš piemetina. "Nu, ellē, te jau no rīta sākas galīgs vakars," rūc jelgavietis Pēteris. Stājamiens ierindā un klabinam zobus, jo, kreklos izmetušies, jūtamies kā saldētavā. Pēc pāris loku apskriešanas un dažām brīvām kustībām, kļūst omulīgāk. Tad brokastis - melna kafija. Maize arī, ja vien kādam ir palicis pāri no vakar iedotās. Tad jāstājas uz mācībām. Nekāds greznais paskats uz mūsu ierindu nav. Formu mums taču vēl nav. Katram citādas drēbes mugurā. Tāpat apavi. Tāpēc jauno acīs vareni izskatās virsnieki un instruktori, kas ir formas tērpos. Vēl jo cienīgāki tie, kam pie krūtīm kāds medālis, ordeņa lentīte, vai ievainoto nozīme. Dažs dižkareivis vai kaprālis ir tikko kā nācis no instruktoru kursiem un nav aizmirsis tur dabūto dresūru. Tad nu tagad ir prieks citus - jaunos padresēt. Mūs sadala grupās, un nu sākas tas, kas jāzina katram kaŗavīram. "Stāties!" "Līdzināties!" "Mierā!" "Uz kreiso!" Komandas ir vācu valodā, kas vēl vairāk mulšina un kavē tās pareizi un vienlaicīgi izpildīt. Par aplamu, vai pavirši izpildītu pavēli seko sods. "Gulties!" "Celties!" Šāds sods drīz vien nokausē pat pašus stīprākos. Tad mācības turpinās, līdz kamēr viena, vai dažu nepareizā izpildījuma dēļ visa grupa atkal dabū sodu. Mēs to saucam par "ielikšanu". Dažs labs kaprālis to pielieto itin citīgi. Tāds ir kapr. Ķirķis, kas bijis virsnieku kursos, bet tos šāda, vai tāda iemesla dēļ nav beidzis. Viņam ir divas svītriņas pāri uzpleciem, un viņš esot vafenjunktors. Ķirķis arī jūtas bezgala lepns, un šī lepnība izpaužas bezjēdzīgā kliegšanā un bravūrā. Pārējie instruktori smīn par Ķirķa izdarībām, bet mēs, jaunie,

jau nedrīkstam. Drīz vien redzam, salīdzinot ar pārējiem apmācītajiem, ka Ķirķim nav arī pietiekamu zināšanu, ne arī spējas tās izskaidrot padotajiem. Toties viņš čakli pielieto sodus, pat bez iemesla. Ir jau arī apmācītajī, kas iegūst mūsu cieņu. Tāds ir mazais kapr. Bērziņš ar smaidīgu zēna seju. Viņam vēl knapi divdesmit, bet viņš visu labi izskaidro. Sodus lieto arī viņš, bet mēreni un nekad bez iemesla. Zēniem patīk arī kapr. Krēmanis. Viņš ir audzis zvejniekiem. Pastāsta jokus un anekdotus. Zina labi paskaitīt apmācāmo vielu.

Pēc kādas nedēļas mūsu rota pārceļas uz ezera otrā galu, vairāk par kilometru no paša ciema. Šeit ir dažādas viensētas. Mūsu rota apmetas trijās no tām, katrā pa vadam. Vidējā viensētā bez otrā vada arī virtuve un rotas kanceleja. Tepat, simts soļu attālu, ir ezers. Mēs, Alkšņa istabas grupa, tiekam arī šeit kopā, tādā pašā sastāvā.

Pēc kādām dienām ejam uz bataljona stābu pēc šautenēm. Nelaieme atkal, nav šauteņu siksnu un nu "pagales", kā mēs tās nokristam, jānes plecā. Bet ir neparasta sajūta, kad virs ierindas viņo šauteņu mežs. Nu jau jūtamies gandrīz kā veci kaņotāji, kaut vēl bez uniformām. Vēl pēc dažām dienām izdod arī tās un zābakus, un vēl citas kaņaviņām nepieciešamas mantas. Vēl nav uzpleču, bet tos dabūšot vēlāk. Kad ietērpjamies formās, pat vienas grupas puīši viens otru gandrīz nepazīst - tik vienādi nu izskatās visi. Pukojamies par daudzajām pogām, kuņām visām jābūt aizpogātām. Kad stājamies uz mācībām, dažam labam pogas tiek izrautas, ja aizmirstas aizpogāt. Man nelaba jūtoņa pāriet pār kauliem, jo pamanu uz mani vērstu kapr. Bērziņa skatienu. Pienācis klāt viņš saņem aiz pogas. Jā, kā tad, ir vaļā gan. Poga tiek izrauta un trijās minūtēs man tā jāiešuj. Metos istabiņā un noliktā laikā to arī izdaru.. Pēc tam man visas daudzās pogas ir bijušas vienmēr aizpogātas.

Katru dienu nāk kaut kas jauns klāt, ko mēs vēl nezīnām. Viss ir jādara ar paņēmieniem. Pat sodu - gulties, celties nākas izpildīt, kustībām sekojot noteiktā kārtībā, kamēr viss tas jau asinis un visus paņēmienus var izpildīt pilnīgi automātiski. Par visām lietām, nedrīkst ierindā runāt bez atļaujas. Uz šo punktu visbiežāk uzķēras mazais rīdnieks Smildziņš, kas ir kaislīgs kārsu spēlmanis, kur viņam arī laimējas, bet kaņa zinībās pārāk grūta galva.

Mūsu dziesmas skan visos daudzajos Tuškovas pauguros. No rīta, ejot apmācībās, dziedām mēs. Aiz nākošā pakalniņa desmitā rota dzied par jaunekli, kas aizsteidzas uz kaņa lauku, tēvijai aizstāvēt. Vēl tālāk uz ciema pusi ar dziesmu dienas gaitas sāk kāda cita rota. Un dziesmas atskan arī no ezera otra krasta. Tur ir otrā bataljona rota.

Mūsu rotai atved ložmetējus un minmetējus, jo skaitāmiem smagā rota. Kad sākas šaušanas mācības, sakām, ka Tuškovas frontē sākusies kaņa darbība. Rib un sprakš visās malās.

Visātrāk sāk apnikt ierindas mācības. Ir bezgala garlaicīgi izdarīt simtām reižu tos pašus paņēmienus, un, ja tie vēl neveicas, dabūt sodus. Pamazām sākam jau izskatīties kaņavīra formas cienīgi. Iet kopsolis, iet dziedāšana un visus paņēmienus visa rota izpilda kā viens. Redz jau biežāk apmierinātu smaidu rotas komandiera sejā, vērojot mūsu ierindu. Leitnants pats ir iznesīgs zēns, un viss viņam ir bez vainas, ir apgērbs, ir stāja, ir izturēšanās. Pats viņš tikko sasniedzis pilngadību, ir brašs un grib, lai mēs būtu tādi paši. Citādi viņš liekas nervozs, un dažs labs prāto, kāds viņš būs kaujās. Frontē viņš ir bijis, jo pie frenča kabatas ievainoto nozīme.

Kaujas mācības ir interesantākas. Mēs domājam, un tā tak priekšniecība stāsta, ka mūsu kaujas prasme lielā mērā pasargās arī mūsu pašu dzīvības. Tā mēs izvēršamies gan virknē, gan ķēdē, ejam ar pārskrējieniem uzbrukumā. Maskējamies ar kartupeļu lakstiem un smilgām.

Mēģinām iedomāties, ka, lūk, tur pretējā paugurā patiešām ir ienaidnieks un mums jātieks tam pie apkakles. Rokam strēlnieku un patšauteņu ligzdas, satiksmes ejas un visu tā, kā taču drīzumā būs tiešām. Pavisam interesantas ir nakts mācības, ja tikai labs laiks. Tad ejam izlūkos. Izšaujjas raķete. Mēs paliekam kā sāls stabi. Labi, ienaidnieks nav mūs pamanījis. Citreiz jāiet nakts uzbrukumā. Tiek šauts ar mācību municiju. Zēni ar skatiem urbjas nakts tumsā un mēģina ieraudzīt ienaidnieku. Cik vēl daudz no tiem nesen spēlēja izlūkus un slēpšanos ar kaimiņu zēniem. Un arī šī vēl tikai ir spēle. Drīz, to mēs zinām, sāksies istā spēle, bet tā būs uz dzīvību un nāvi. Citreiz mēs cieši viens aiz otra ejam aiz vedēja, kāda, kam pēc kompasu grupa jāizved cauri mežam uz noteiktu punktu. Ir nozīmēti arī soļu skaitītāji, lai nesajuktu attālums. Katram ir jāzina orientēties pēc kompasu un kartes, un, laikam, lielākā daļa to arī zina. Reiz visa vada priekšgalā ar kompasu iet Zvirbulis, kas parasti sarkst un stostās, kad viņam jārunā ar priekšniecību. Neviens lielas lietas no viņa netur. Šoreiz tāpēc vadība uzticēta viņam. Ja jau prātis Zvirbulis, prātis arī citi. Ir satumsis, un mēs, viss vads, ejam aiz Zvirbuļa mežā iekšā. Ir tumšs kā akā, zari sitas sejā. Skaidrs katram, ka Zvirbulis varbūt mūs šonakt drīzāk aizvedīs ellē, nevis uz kādu punktu pie nelielas meža takas, kā uzdots. Esam priecīgi pārsteigti, ka uzejam gan uz šīs takas un kaprālis saka, ka pareizā vietā arī. "Nu, Zvirbul, tev šonakt cūkas laime," ņirdz mūsu grupas balamute Struža. Varbūt tā, bet Zvirbulis pēc tam ir pašapzinīgāks un netiek vairs zobots.

Drīz redzams, ka tā ir liela priekšrocība, ka esam ezera malā. Varam nomazgāties. Svētdienās tiek mazgāta veļa. Gadījies pat frizieris, kas ezermalā iekārtojies savu darbnīcu. Pie akas pagalmā visi uzreiz nevar tikt klāt, un zēni no rītiem skrien uz ezeru izskalot no acīm miegu un izmazgāt katliņus. Kaut mūsu istabiņas iemītnieki mazgājas bieži un pēc iespējas mainām arī veļu, viens otrs sāk jau kasīties un, novīlcis kreklu, atrod pa baltam zvēriņam. Jupis ārā, kur kukaiņi varēja rasties! "Ek, kas tas par brīnumu," noteic mūsu istabas gados vecākais iemītnieks Jūlis. "Zaldāts nav zaldāts, ja tam nav arī utis." Tā ja, bet nepatīkami tādi kukaiņi tomēr. Būtu nu pirts. Āda tā piesvīdusi, ka niez ir bez visām utīm. "Brīnums, ka tie poļi nav padomājuši par tik nepieciešamu un glānu iestādījumu," tā atkal Jūlis. Nu, jā, bet kamēr mums vēl tās miesas baznīcas nav, pagaidām jāiztieks ar ezeru.

Mūsu istabā esam vesels ducis iemītnieku.

Gulēšanai divstāvu lāviņās gandrīz pietiek. Tikai nevar visi uzreiz gulēt uz muguras. Jurka parasti pukojas, ka tādā mazā telpā tik daudz cilvēkiem pat gaisa nepietiekot. Tas esot tik biezs, ka, ja cirvi piesviestu pie griestiem, tad tas nekristu zemē biežā gaisa dēļ. Jāiztieks vien ir. Esam istabiņā no dažādām malām. Divi ir rīdnieki, divi no Rīgas jūrmales - pārējie visi zemgalieši. Trīs ir precējušies. Jūlim ar Āboliņu gadu skaits ap trīsdesmit. Jurkam arī pāri divdesmit. Pārējie gan esam padsmītos. Kaut vecāks gados, bet varbūt visnēbēdīgākais un gatavs uz visādiem jokiem un stīkiem mūsu grupā ir Āboliņš. Viņam prātā zēna nerātības un niķi. Dažam gadās, ka, tirot šautenes stobru, iesprūst tīrāmās lupatas, ka nekādi ārā dabūt. Šādos gadījumos Āboliņš uzmetas par meistarū. To lietu viņš izdara tā, ka šautenē ielādē kaujas patronu, un pats, kā kādreiz zēna gados ar paštaisītu šaujamo, šauteni paliek gar mājas paksi un plaucē gaisā. Viņam laimējas un aizsprostotais stobrs ir brīvs. Pēc šādas operācijas parasti stobrā ir izpūtums, bet par to lai atbild šautenes īpašnieks. Visnopietnākais, laikam, ir Jūlis. Viņš ir bijis galdnieks. Uztaisa arī tagad mums šauteņu statņus. Kaņš visvairāk nepatīk Jurkam. Viņš gan visu izdara, kā nākas, bet tas

viss viņam nav sirdslieta. Viņš ir miera laika cilvēks, kas nevar aizmirst un ilgojas miera laika dzīvi ar visām sīkajām ērtībām. Jurka ir ar skeptisku par šī kara iznākumu. "Ziniet ko, zēni," viņš mēdz teikt, "mums jau jākaņo būs, bet mēs jau, laikam, esam zaudētāju pusē, un sestais kaņā gads. Vācija ilgi neturēs." - "Vai tu traks, Jurka, bet tad jau... bet tad tak vaņka visus mūs aizsūtīs uz Sibīriju, visu pataisis pa tiro un mums mājas vairs neredzēt. Tas tak nevar būt! Tas nebūs! Tad jau..." Alksnis ir iesvilies kā sēr-kociņš un tik drīz nevar aprimt. "Nerunā, puikas, mēs kausimies, kas tur būs būs. Man tēvs mazam miris. Mātei nekas nepieder, es esmu strādnieka puika, bet katram lai būtu valdišana savā zemē, un manā Jelgavā, velns lai parauj, lai nebūtu vaņkas! Un friči gan arī ne..." viņš piemetina. Tas ir jelgavnieks Pēteris, gan pakluss un drusku lempīgs, bet Struža saka, ka būšot labs kaņotājs, pieradis ar puikām kauties Driksnas pļavās.

Kustīgs un žīgls ir jūrmalnieks Reinītis. Par darba kavēšanu vācieši viņu ielikuši Salaspili - koncentrācijas nometnē. Kad mēs žēlojamies par slikto uzturu, viņš vienmēr atgādina Salaspili, jo tur esot bijis simtreiz sliktāk. "Pirmie desmit gadi tie grūtāki," viņš mēdz teikt. "Bet tu jau tik ilgi tur nebiji," tā Struža. "Nē, man laimējās. Virsū nāca krievi un mani izlaida, lai labāk ejot kaņot." Klusi valodās, bet toties nepārspējami dziesmās, ir abi draugi, bikstenieši Brūveris un Veinbergs. Dziesmu tiem nepietrūkst nekad. Kādas gan viņi nezina. Dažreiz piebiedrojos arī es un sunāksnietis Zvejnieks, kam spēcīga balss. Tad vakars mūsu istabiņā tric no dziesmām. Tās ir gan skumjas, smeldzīgas, par dzimteni, meiteni, par ganiņu un bērzu birzi, gan arī par brašiem kaņavīriem. Daudz arī nerātņu dziesmu, kuņas var izdziedāties pēc sirds patikas, jo taču esam vīrieši vien. Dzied jau arī citās istabās. No blakus istabas atskan dziesma par dzimteni un māmuliņu miļu, ko vairs nevar šē atsaukt. Tas ir mazais Kalēju Eidis, kam raustās valoda runājot, bet tam ir brīnumtira balss. Mūsu grupas dziesmu ierosinātājs parasti ir Jurka. Dziesmas viņam patīk, bet pats viņš dziedāt negrib. Es domāju - aizkūtruma, jo viņš taču labsajūtā grib klausīties. "Nu, puikas, uzdzied, kas ir!" Tā viņš ik vakarus ieminas. Un mēs dziedam.

Ar apmācībām sākam pierast, bet ar uzturu nekā. Struža mēļo, ka čīgāns savu zirgu gan esot iemācījis iztikt bez ēšanas, bet mēs jau neesam čīgāna zirgi, kaut gan tiekam pamatīgi dzīti. Cik tad tur ir no tā gabaliņa kaut kādas maizes ar piciņu margarīna, kas drīzāk garšo pēc zābaksmēra, ne pēc ēdamā. Un pusdienas - jā, kādas tad tās ir. Litrs putrimu, vai kāda erzac pulvera zupas ar retiem ciplainiem gaļas kumosīņiem. Dažreiz zupā žāvēti zilie kāposti, kas visu zupu pataisa zilu. Tai dots Zilās Donavas vārds. Vistrakākais gan ir ar kolerābu zupu. Vilks viņu zina, bet tie nav pat isti kolerābi. Caurauguši ar asu šķiedru, kas atgādina drātis, nevis ēdamu augu. Mēs uzraujam dziesmu: "Dzeloņdrātis dragā manu kuņģi." Galvenais - trūkst tauku. Tad ritos kafija, kam, nūdien, var piedēvēt visādu garšu, tikai ne kafijas. Daži zina stāstīt, ka tai esot klāt tāds pulveris, kas apslāpējot jaunības vēlmju trakumu. Nu, tas var būt gan. Rudens sākumā eļam rakt poļu atstātos kartupeļus. Vakaros uzvāram. Vēlāk pietrūkst arī to. Dažam labam lauciniekam ir bijis līdzī kāds spēķa gabals, bet cik ilgi nu pietiks, ja ik dienas nogriež pa šķēlītei. Ātri vien visi ir vienādi, kam jāiztiek ar to, ko "firers" dod.

Varbūt vēl lielāka nelaime par uztura trūkumu pipētājiem ir tabakas bads, jo kantīne kavējas un kavējas. Dažs sāk izmēģināt jau nodzeltējušas ķiršu lapas, kas tepat mājas dārziņā iegūstamas. Blakus istabas Resnis kaut kādus uztināmos pārdod par bargu naudu, bet zēni gan saka, ka vairāk garšojot pēc ķiršu lapām, ne tabakas. Tomēr pircē-

ju Resnim netrūkst. Visi ir priecīgi kā bērni pie svētku eglītes, kad dala pirmo kantīnes devu. Smēķēt sāk pat zēni, kas vēl nav to darijuši. Sak, kaņavīram ir jāpierod pie dūmiem, gan ārpuses, gan iekšpuses.

Aiziet dienas, pildot dienestu, un retāk atliek brīži, kad domas katram steidz uz dzimteni un piederīgiem nezīnāmās gaitās. Tās ir nakts stundas, kad dzird nopūtas, kļušu lūgšanu, vai lāstu, un lāviņa nobriķš, gulētājam apsviežoties uz otriem sāniem un mēģinot nomākt bēdas.

Ir oktōbŗa vidus, kad dabūjam zināt par Rīgas krišanu. Visi ir nospiesti un netikas vairs ne mācības, ne dziesmas. Apklusuši balamutīgie citu āzētāji un anekdošu stāstītāji. Kluss un nomākts ir citkārt dzīvais Āboliņš. Mēs zinām, ka Čiekurkalnā viņam bijusi mājiņa un dārzs. Atceros, ka Rīgā, ostmalā, atvadīties bija atnākusi viņa sieva un gadus četrus vecā meitiņa. Man pašam nav jausmas, kur tagad ir manējie, un bēdas par daudz lielas, bet es gribu mierināt jautro čiekurkalnieti. "Varbūt sieva ar meiteni būs no Rīgas izkļuvušas, tak jau kaut kā varēja." Āboliņš paskatās, it kā pieķerdamies kādai atlikušai cerībai, bet tad novēršas. "Nē, redzi, sievas māte bija slima, paiet nevarēja. Nav ko domāt." Un viņš pieceļas, kur sēdējis uz akmens istabas galā, un es redzu, cik nelaimes nomākts ir vienmēr jautrais Čiekurkalna taksīša šoferis.

Pilnīgs rudens ir nogūlies pār Tuškovas pakalniņiem un mežiem. Zeltā kvēl bērzi, brūnas ir skabārdes un rugāji. Siltākās dienās pāri rugājiem un smilgām stiepjās zirnēkļu tikli. Laukmales pilādžos spīd sarkanu ogu ķekari. Šur tur palikušie poļu saimnieki gatavo zemi un sēj rudzus. Bez maizes nevar. Neviens, ne bagāts, ne nabags. Dažam ir zirgs, cits arklā un ecežās iejūdzis gotiņu. Kaut vai tā, tak labi, ka atstāts savā mājā.

Saulainās, zeltainās rudens dienas mainās ar miglānām un nemīlīgām. No ezera kāpj migla, un viss ir palss un pelēks. Pat skaņa noslāpst. Apmācībās šāvienu troksnis it kā turpat paliek un nokrīt, neatbalsodamies citā pakalnā. Naktis ir drēgnas. Ar mitrumu piesūkušies lauki un mežs. Mums drēbes un apavi ātri paliek mitri un vakaros gaiss istabiņā ir vēl biežāks, jo garo semērcētās drēbes. Dienā, tad vēl redz, kur kāju likt, bet no nakts mācībām pārnākam piemirkuši kā mārki. Arī ieroči biežāk jātira, citādi ātri vien metas rūsa. Visiem jau šeit sāk apnikt. Sliktu uzturs, pamaz smēķējamā, un mums liekas, ka esam jau pietiekami ievingrinājušies kaņā mākslā. Mākam šaut ar ložmetēju. Minmetēju granātu sprādzieni arī nav sveši. Tak gribētos ātrāk tikt uz Kurzemi. Jā, uz savu zemi. Atpakaļ, atpakaļ! Daudzi noliks galvas, bet tā tam jābūt. Mēs tak ar izmisumu vēl ticam, ka tā tak nepaliks un šādi, vai tādi, dzīsim krievus atpakaļ.

9. novembris, un šī ir diena, kad tiek izdoti uzpleči un zīmotnes. Nu izskatāmies daudz kareiviskāki. Esam uzposušies un eļam uz vairāk kā desmit kilometru tālo Sofienvaldi, lai kopā ar pārējām divīzijas daļām nodotu zvērastu. Šeit, meža ielokā, vecainē sastājušies gandrīz visa divīzija. Trūkst artilēristi un sapieŗi, kas ir apmācībās kaut kur citur. Metas krēsla, kad sākas ceremonija. Jautājumam - "Kur ir Latvija?" tūkstošu kaņavīru mutes atbild: "Kur Leģions, tur Latvija." Mēs tā šobrīd arī jūtam. Jo lai kur mēs būtu, mums ir līdzī kāda daļa no Latvijas.

Tā ir mūžīgā Latvija, kā dzejnieki teikuši. Tad tūkstošu kaņavīru mutes runā zvērastu. Tur ir runa par Lielvācijas vadoni. Mums viņš nav gluži nekas, bet, ja ir kāds, kas iet ar mums kopā pret boļševikiem, tad tas var būt vai pats elles lielskungs.

Gara acīm es skautu mūsu māju laukus, kādus tos redzēju pēdējo reiz. Mani bēdīgi veŗas tēva grumbotā seja un mātes saraudātās acis. Uz bēģļu ceļa es redzu māsiņas trauslo stāvu un gaišmataino galviņu. Es redzu to tik

skaidri. Man kaklā iespiežas ciets kamols, nagi iespiežas delnās, un šini bridī es manu, ka ceļš uz mājām gan būs baigs un grūts. Un man blakus stāvošie simti ir kā brāļi. Es ar tiem iešu brīvot ceļu uz mājām, vai aiziešu nāvē. Šobrīd es citu iespēju neredzu.

Pēc svinīgā solījuma mūsu jaunkareivju laiks ir beidzies. Rotas ir papildinātas ar vecajiem kaņavīriem, kuņi jau bijuši kaujās. Sarodas pilns arī komandējošais sastāvs. Mūsu rotu nepatīkami pārsteidz rotas komandiera maiņa. Prom aiziet mūsu jaunais leitnants, pie kā rotas puīši ir pieraduši un tam pieķērušies. Viņa pēctecis ir jau gados vecāks miera laika Latvijas armijas virsleitnants. Zēniem viņš neko nepatīk, jo atgādina vēl nesenās skolas gaitas ar mūžam nopietnu skolotāju.

Rotas turpina mācības kā parasti, bet paši sākam just, ka tā ir tikai laika vilksana. Sākam pa cēlienam iet uz četrus kilometrus attālo Grīntāli piekalnitē būvēt zemnīcas jeb bunkurus. Zāģi ir neasi, cirvji trūli un kokus kaņavīri labu gabalu nes uz saviem pleciem. Neviens nesaprot, ko vācieši ar tiem bunkuriem iesāks. Kam tie būs vajadzīgi. Vai tad kaņos mūžīgi? Pirmo reizi jūtam, ka jādara kaut kas bezjēdzīgs un nevajadzīgs. Ēst arī mūžīgi gribas. Millers, jeb Millerīts, kā mēs viņu saucam, ir, kā jau dārznieks, pieradis dūšīgi strādāt un ir čakls puisis, bet viņš grib arī labi paēst. Viņam esot bijis līdzī krietns gabals šķiņķa, bet tas nu sen kā apēsts. "Paklau," reiz viņš jautā man, "kā tu domā, kad mēs varēsim tā paēst, ka vairāk negribas?" Jā, ko lai saku. "Frontē, kad tiksīm frontē, tad jau, laikam, dos vairāk. Ātrāk, pats redzi, nav ko domāt."

Man gadās saslimt ar dzeltēno kaiti. Tas nav jaunums šeit. Arī mans draugs Rūdis jau labi sen aizbrauca uz slimnīcu, bet pēc tam nav ticis mūsu vienībā atpakaļ. Tādēļ par slimnīcu es negribu ne dzirdēt. Visi manas grupas puīši taču paliek šeit. Varbūt, ka pa manu prombūtnes laiku tie aizbrauc uz Kurzemi. Esam saraduši un sadraudzējušies. Ir norunāts, ka tie, kuņi paliks dzīvi, pēc kaņa vienreiz gadā sapulcēsies un pieminēs bijušās dienas. Kā pirmais pie sevis ir ielūdzis Alksnis uz savām Pēternieku mājām. Uz slimnīcu man tomēr jāaizbrauc.

Berentas kaņa slimnīcā pavadu arī Ziemsvētkus. Pa to laiku ir uznākusi krietna ziema. Ir vecā gada diena, kad no Lipušu stacijas soļoju atpakaļ uz rotu pa taisnāko meža taku. Slimība man drusku ir nokausējusi. Jūtu plecos mugursomas smagumu un kājas liek neveiklus soļus sniegnajā ceļā. Mežs ir kluss un balts. Žilbst acis. Ir jautrs prāts, jo būšu atpakaļ pie pazīstamiem zēniem. Iznākot mežmalā, var redzēt mūsu rotas novietni. Viss nu ir svešāds. Arī ezers aizsalis un apsnidzis.

Savu rotu vecajā vietā neatrodu. Tur iekārtojusies vienpadsmitā. Divpadsmitā ir pārceļta uz Tuškovas ciemu. Netieku arī vairs savā grupā, jo tās vairs nemaz nav. Manas grupas puīši ir gan tani pat vadā, bet citās grupās. Vakarā eju viesos pie Zvejnieka, kuņa gulvieta ir telpas otrā galā. Sapipējam abi un pastāstam viens otram jaunumus. Es slimnīcā esmu ticis ar ievainotiem no Kurzemes. Zvejnieks, savukārt, pastāsta kā pulkā gājis manā prombūtnes laikā. Pulka komandieris, vācu pulkvedis Hirtess, esot bijis tikai pagaidām. Nupat no kursiem esot atgriezies mūsu pulka īstais komandieris - vecais Janums. "Redz, mūsu bataljona adjutants, jaunais leitnants, esot viņa dēls." Vecie puikas, kas bijuši Krievijā, ziņā stāstīt, ka pulkvedis esot lāga virs, saucot visus par dēliem. Kā par dēliem arī gādājot. Esot izvedis ne no viena vien ielenkuma. Uguni bez jēgas nedzenot. Jā, jā, tad, varbūt, driz brauksim.

Pēc jaungada uzsnieg vēl vairāk sniega. Kaņavīri brien pa dziļo sniegu un klusi lādas. Mūsu būšanai šeit nav vairs nekādas jēgas. Arī telpas ir kā nu kuņai grupai. Tās ir sataisītas visās istabaugšās un šķūņos. Krāsniņa,

kaut kurētos nepārtraukti dienu un nakti, tās nespēj sasildīt. Vienīgais labums, ka nu reizi nedēļā varam iet pirti. Pirts ir pašu rotas būvēta. Zemē pusierakta baļķu celtne. Tai ir dots vārds - Kukažiņa, jo katru tā saņem ar maigumu.

Kādu ritu jaunā gada sākumā ir ziņa, ka būšot jābrauc uz Kurzemi. Visu acis ir prieks. Uz Kurzemi, uz Kurzemi! Prom no šejienes. Sen jau vajadzēja. Nezinām, kā no pārējām, bet no mūsu rotas tiek tikai nedaudzi. Vispirmā kārtā tādi, kas jau bijuši 19. divīzijā, vai kam tur piederīgie, bet tas jāpierāda. Tad vēl tādi, kas izdarījuši kādus pārkāpumus. Prombraukšanai nozīmēts arī blondais Smildziņš. Viņš bijis noķerts meža cūku medībās, jo vāciešiem tas skaitas nāves grēks. Aizbraucējus apgērbj jaunās ziemas drēbēs un apvos. Mēs viņus patiesi apskaužam visādā ziņā. Ardievu, ardievu, sveiciniet Kurzemi un gaidiet mūs pārējos!

Tuškovu ir apņēmis sniegs un janvāra sals. Kaņavīri salst dienā mācībās, salst nakti, guļot dzīvošanai nepiemērotās telpās, kur ziemas puteņu dzestrumu nespēj aizdzīt čuguna krāsniņa. Zēni pamodušies un drebinoties lamā dieninieku, kas nevižojot īsti kurināt. Nelīdz dieninieka taisnošanās, ne lamāšana, no tā siltāk nekļūst. "Velns, tiktu drīzāk prom. Vai tad šis ir ziemas apgērbs, kuņā mums jāstaigā," ņurd viens otrs vecāks instruktors, vedis grupu mācībās.

Ierindnieks pats daudz nekā nezina. Viņam jādara, ko pavēl. Tomēr ziņas un baumas izplatās no dažādiem avotiem. Tās piegādā no bataljona stāba uztura nesēji un rotas ziņneši. Esot sācies krievu uzbrukums Vislas frontē. Pārsteigums tas nu nav, bet gan jau tur būs, kas atsit. Vēl vāciešiem armija stipra, bet sāk mākt arī bažas, jo uzbrukuma virziens tā kā būtu uz mūsu pusi. "Nudien, dabūsim tepat vēl mūsu rudeni raktajos grāvjos sagaidīt vaņķas," dzird bažīgas valodas. Tam gan grūti ticēt. Tik tālu jau netiks, tad jau tikpat Vācijai drizas beigas, un, ja tā, tad arī mums. Kamēr Kurzeme turas, galvu augšā.

Ir saulaina un auksta svētdiena, kad pienāk rīkojums, kas darāms trauksmes gadījumā. Mūsu ložmetēja vada divām grupām jāpievienojas ceturtaī, bet otrām divām jāiet uz astoto rotu. Tāpat sadala vienu minmetēju vadu. Pārpalikusi rotas daļa vēl paliks uz vietas. Dots rīkojums arī salādēt ložmetēju lentes un sakārtot pārējās mantas. Nojaušam, ka šis nu nebūs vairs tikai apmācības. Tikai jautājums, kur dosimies. Ja vēl pirms nedēļas nebija šaubu, ka esam nepieciešami tikai Kurzemei, tad tagad māt bažas. Ja nu tomēr aizsūta kur citur. Nē, nē, nevar būt, katrs lūko sevi mierināt. Sļepenas šaubas tomēr nebeidz grauzt prātus.

Līdz svētdienas vakaram viss sagatavots trauksmes varbūtībai, un pamazām kaņavīri slīgst nemierīgā miegā. Nomodā tikai posteņi, pāris ziņneši un dieninieks, kas šnaukādams lūko krāsni uzturēt karstu.

Vēl ir agrs rīts, kad atskan svilpiens. Trauksme! Ceļas visi, arī tā daļa, kas paliek uz vietas. Zēni sien ciet mugursomas, loca segas, ņem ieročus un ātrā laikā promejošās grupas nostājas ārā. Esmu priecīgs, ka arī Jurka ir mūsu vadā, kaut gan otrā grupā. Mūsu grupu komandē kaprālis Smiltnieks. Par vada komandieri piedalīts kāds jauns, tikko no kaņa skolas nācis rezerves virsnieks.

Pamazām uzausis - skaidrs un auksts 22. janvāra rīts, kad otrs bataljons ir gājiena kārtībā. Tad nu reiz mēs atstājam Tuškovu. Ilgi gaidītais brīdis pienācis. Vajadzīgās ziemas drēbes un apavi gan nav saņemti, bet ar ieročiem un municiju esam apkrāvušies kā kamieļi. Pirms iegriežamies mežā, pametu vēl skatu atpakaļ uz Tuškovu. Ciems ir apsnidzis balts un mierīgs. No viena otra dūmeņa paceļas mierīgu dūmu mākonīši. Ardievu Tuškova, vieta, kas

latvju zēnus rūdīja kaujas laukam. Laikam, tāpat kaut ko domā arī citi. Man aizmugurē ejošais pirmais numurs Fogelis klusi skaita: "Tuškova, tu, bēdu nams, atstājams un pieminams." Aizmugurā paliek piesnigušais un apsarmojušais mežs. Tuvojamies Lipušiem, kur ir krustceļi. Satraukti un bažīgi zilējam, uz kuņu pusi nogriezies rota, kas iet mums pa priekšu. Ja pa kreiso, tad uz Dancigas pusi un droši, ka uz Kurzemi. Ja pa labi - tad uz nezināmu svešu pusi. Pusbalsi spriežam. Ložmetēja otrais numurs Harijs smagi dvašo, jo viņam uz muguras smagā ložmetēja lafete. Bez tam viņā ir arī satraukts: "Bet ja nu mēs aizejam kaņot uz svešu malu, tad tak daudzi no mums savu zemi vairs neredzēs." Viņš droši arī šobrīd domā par dzimtajiem Lubānas klāņiem. Kaprālis Smiltnieks ir dzirdējis Harija bažas. "Jā," viņš saka, "reti gadās, ka visiem laimējas pārstaigāt kaņa laukus un dzīviem pārnākt, bet dūšu zēni, tikai dūšu!"

Klāt ir Lipušu ceļu krustojums. Mēs apstājamies divshot... Kolonnas priekšgals nogriežas - pa labi... Nokaņas galvas, gurdas kļūst kājas, divtik smags liekas ieroču svars. Šķiet, mums nodarīta liela netaisnība. Mēs aizejam kaujā uz svešu zemi. □

GAREZERA NĀKOTNE DROŠĀS ROKĀS

Gaņezera 33. sezonu atklāja ar biedru-akcionāru pilnsapulci 17. maijā. Jauno darbības gadu ievadīja ar prāv. Jāņa Turka vadīto svētbrīdi. Pilnsapulcē izvērtēja padarīto, nosprauda Gaņezeram nākotnē ejamo ceļu un ievēlēja padomes locekļus, kam darbības pilnvaras bija izbeigušās.

Sezonu iesāka ar karoga uzvilšanu un isiem padomes priekšsēža Roberta Ķeņģa sveicieniem. Prāv. J. Turks aicināja visas paaudzes strādāt kopīgam mērķim. Ļausim jaunajiem darboties pēc viņu izvēles, bet uzklausi arī vecāko paaudzi viņas pieredzē. Gādāsim, lai Gaņezers pastāvētu, aicināja sirmais prāvests, kas visus šos gadus devis savu svētību sezonas atklāšanā.

Pilnsapulcē no 11,282 Gaņezera akcijām bija pārstāvētas 9,830 jeb 87.1%. Izraudzīja 3 balsu skaitītājus, bet darba tiem daudz nesanāca - visas amatpersonas ievēlēja ar aklamāciju. Pilnsapulces gaitu pierakstīja Oļģerts Kubuliņš. Itin pagaņo darba seku nepilnās divās stundās veikli izvadīja Dr. Zigfrīds Zadvinskis, pie tam dodot vārdu visiem, kam vien bija kas jautājams vai ierosināms turpmākai darbībai.

Gaņezera finances ir labā stāvoklī. Uz sapulces dienu visos Gaņezera kontos bija \$ 605,971. Visi līdzekļi rūpīgi apsaimniekoti un ieguldīti drošās finanču iestādēs, kas gada laikā caurmērā nesuši 7% ienākumus. Ar Gaņezera līdzekļiem vadība rīkojusies taupīgi un lietderīgi. Visi revīdētie dokumenti atrasti labā stāvoklī un atbilst patiesajiem izdevumiem un ieņēmumiem. Pie šāda atzinuma bija nākuši rev. kom.. Tās protokolu nolasīja priekšsēdis V. Kalniņš. Kasieres darbu veikusi Baiba Dumpe. Finanču daļas vad. Anita Grīviņa sniedza pārskatāmus darbības izvērtējumus. Lai izvēlētos labākos ieguldījumu veidus, padome izstrādās īpašus noteikumus un vadlinijas.

Aizvadītajā gadā notikušas vairākas pārmaiņas Gaņezera darbinieku sastāvā. Ar 1. janv. administrātoru pienākumus veic Namejs Beķeris, saimnieka pienākumus - uzņēmijs Jānis Bērziņš. Vidusskolas direktrienes pienākumus pildīs Elīsa Freimane, mākslas nozari vadīs A. Reveliņa, bet Gaņezera Ziņu redaktors būs Vilnis Trops.

Visiem bijušajiem darbiniekiem, kā arī daudzajiem nealgotajiem talciniekiem un ziedotājiem vadība un pilnsapulce izteica pateicību par apzinīgi un labi veikto darbu un

palīdzību, lai Gaņezers varētu ne tikai pastāvēt, bet turpināt augt un veidoties. Šajā sakarībā vairāki runātāji atgādināja un uzsvēra Latvijas valsts prezidenta Gunša Ulmaņa teiktos vārdus pagājušā vasarā, viesojoties Gaņezērā: Gaņezeram ir jāpastāv, jo nav tik svarīgi, kur mēs dzīvojam, bet gan, ka paliekam latvieši un varam savai tēvzemei palīdzēt.

Prezidents Martis Pone uzsvēra, ka Gaņezers ir ne tikai saimnieciski stiprs, bet jūtami augusi interese arī jaunajos cilvēkos. Gaņezera pastāvēšanu garantēs ne tikai droši saimnieciski pamati, bet vēl jo vairāk cilvēki, kas uz šejieni nāks. Lai šī augšana turpinātos, Gaņezeram jādomā par jauniem veidiem, kā ļaudis šeit piesaistīt, jo nevaram aicināt tikai ziedot un ziedot. Mums jādod arī kas vērtīgs pretī. Viens veids, kā to panākt, ir iecerētās Varoņmājas celšana Dzintaros, kam saņemts testamentārs novēlējums no A. Varoņa. Diemžēl, šī projekta istenošana ir aizkavējusies. Tagad plāni esot gandrīz pilnīgi gatavi. Tiek gādātas vajadzīgās atļaujas un pēc sezonas beigām varētu sākties būvdarbi. Jauno ēku cels līdzšinējās Dzintaru saimnieku mitnes un veļas mazgātuvēs vietā, veco ēku nojaucot. Jaunā būve varētu izmaksāt, apm., \$ 95,000. Zīmīgi, ka visplašākās debātes izraisīja tieši jautājumi, kas saistās ar jaunās ēkas būvdarbiem, vispār par šīs ēkas vajadzību, izvēlēto vietu - ko tā dos Gaņezera turpmākai dabībai un pastāvēšanai. Bija daudz un dažādu ierosinājumu un ieteikumu. Dažs šaubījās par tās vajadzību. Interese bija tik liela, ka pilnsapulce ierosināja atdzīvīnāt kādreiz pastāvošo nākotnes plānošanas komitejas darbību. Vispārējs atzinums bija, ka nevaram Gaņezera nākotni būvēt tikai uz ziedojušiem (M. Pone). Jāpiedāvā kaut kas labs. Gaņezeram jānāk ar jaunām idejām, jaunām metodēm. Jaunā ēka varētu pievilkt cilvēkus Dzintaros. Pārējie Gaņezera iestādījumi - vidusskola un bērnu vasaras nometnes jau labi izveidotas, pienācis laiks strādāt pie Dzintariem.

Padomē 3 gadu darbības pilnvaru laiks izbeidzās A. Legzdiņam, K. Salnam un M. Ponem (pēdējie 2 vairs nekandidēja; M. Pone gan solījās veltīt laiku finanču jautājumiem un jaunās ēkas celšanai). Uz 3 gadiem ievēlēja: Albertu Legzdiņu, Ilzi Kreišmani un Svēnu Kīnu. Rev. kom. atkārtoti ievēlēja Modri Krautmani. Padome jaunajā darbības gadā darbosies šādā sastāvā: priekšsēde Ilze Kreišmane (bijušā GVV direktriese), viņas vietnieks un sarīkojumu noz. vad. A. Legzdiņš, prezidente un finanču noz. vad. A. Grīviņa, sekretārs M. Caune, juridiskais padomnieks R. Ķeņģis, saimniecības noz. vad. M. Abuls, Izglītības noz. - Ilze Antons, speciāli uzdevumi - O. Kubuliņš un Sv. Kīns.

Jaunās sezonas sarīkojumu kalendārs ietver lielu dažādību, ko vienmēr papildina ar jauniem pasākumiem. Viens no plašākajiem sarīkojumiem veidojas Jāņu svinēšanai 21. jūnijā. Šajā nedēļas nogalē notiks Jāņu Kalmītes gleznu skate, futbola spēles un rajona koņu un tautas deju grupu mēģinājumi Dziesmu svētkiem Klīvlāndē. Dziesmu leļā Jāņus ielīgos Toronto kamerkoris "Dzirksts" ar uzvedumu "Tā es Tevi milēšu", diriģentes Vizmas Maksīņas vadībā. Uzstāsies Čikāgas "Dzelmiēši" un noslēgumā deļos tautas deļu ansamblī no ASV vidienes un Kanadas. Notīks aplīgošanās ar Jāņu tēvu un Jāņu māti. Deļu priekam spēlēs lietuviešu orķestris.

Pēc gadskārtēļas pilnsapulces, kas noslēdzās ar tradicionālo "Nevis slīkoļot un pūstot", notīka Viļā Miķelsoņa Grāmatu klēts atklāšana. Pēc 25 gadiem beidzot Gaņezera vidusskolas bibliotēka tīka pie sava vārda, reizē godīnot Latviešu Preses Bīdrības (LPB) priekšnieka V. Miķelsoņa nopelnus šīs bibliotēkas tapšanā. Grāmatu klētij savu svētību deļva prāv. J. Turks. V. Miķelsons pateicās par viņam parādīto godu un atzīnību. Viņš atgādināja, ka Latvija bīja lauksaimniecības zeme, kur klētis glabājas visa bagā-

tība. Grāmatu klēts nu ir vieta, kur glabājam savas garīgās vērtības. V. Miķelsona dzimtajā Lauberē viņa vārdā pirms gadiem pieciem arī atvērta grāmatu klēts ar viņa ziedotajām grāmatām.

Pilnsapulces dalībniekus un viesus ar brokastīm un pusdienām pacienāja Gaņezera tuvākie kaimiņi - "Latvijas" ciema Daugavas vanadzēs. Sanāksmes dienā Gaņezera brīvdabas baznīcā laulībām iezvanīja šī gada pirmo pāri - abus latviešus. Padome nākamajai sēdei pulcēsies 12. jūlijā. 33. sezona rit pilnā sparā. □

Jānis Poņemeckis

VĒSTULES

PAR MĀRAS SOIKĀNES-TRAPĀNES RAKSTU "VAI JŪS TICAT?" (MLB Z aprīļa nr.)

Māra Soikāne-Trapāne š. g. MLB Z aprīļa numurā izplūst gaŗu gaŗā rakstā par latviešu tautas grūto stāvokli un, kaut arī to noliedzama, ļoti skaidri pasaka: "Nu - ko es teicu."

Pievērsišos viņas atreferējumam par 1990. g. 7.-9. aprīļa PBLA valdes sēdi Straumēnos, Anglijā, jo esmu šai sakarībā minēta vārdā.

Atkal un atkal M. Trapāne atgriežas pie šai sēdē pieņemtās rezolūcijas par PBLA atbalsta sniegšanu toreiz vēl neievēlētās Latvijas Augstākās Padomes darbam. Gadījās, ka šo rezolūciju es iesniedzu jau sēdes pirmajā dienā. Tā bija loģisks secinājums manam ziņojumam: "*Parlamentārā ceļa pielietošana Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas procesā*". Rezolūcija ietilpa ziņojuma nobeigumā, tamdēļ to arī iesniedzu ar ziņojuma tekstu, tūlī pēc tā nolasišanas. M. Trapāne uztraucās savā sēdes atreferējumā presē, ka nebiju ar iesniegšanu gaidījusi līdz, resp., dienas kārtības punktam. Šoreiz viņa man pārmet, ka esot šo rezolūciju iesniegusi sēdes viesu (I. Godmaņa un J. Jurkāna) "jūsmīgo runu rezultātā".

Par manu nostāju pret šādām jūsmošānām liecina mana un Pēterļa Vasariņa uzstāšanās 1989. g. 3. martā Tautas Frontes nodaļas dibināšanas sanāksmē Stokholmā. No LTF bija ieradušies Jānis Jurkāns, Valdis Šteins un Dainis Īvāns.

Toreiz trimdas latvieši bija lielā sajūsmā par 3. atmodas notikumiem Latvijā un visiem spēkiem centās tos atbalstīt. Man kā ZLCP valdes priekšsēdei likās nepieciešami, kopā ar politiskās nozares vadītāju Pēteri Vasariņu "nobremzēt" šo sajūsmu attiecīgajā sanāksmē. Proti, LTF nodaļai būtu bijis jāpakļaujas organizācijas statūtiem, kuŗos bija vairāki mums nepieņemami punkti - piem., jāievēro PSRS Partijas kongresa noteikumi par organizāciju darbību (Klāt pieliktajā uzņēmumā redzama P. Vasariņa enerģiskā lietas izskaidrošana Latvijas viesiem.).

MLB Ziņotājs, 1997. gada jūnijs

Toreiz mums bija jāsaņem pārmetumi no dažiem trimdas "galējiem spēkiem" - ko mēs vispār šai sanāksmē esot meklējuši. Taču daudzi no sanāksmes dalībniekiem mums pateicās, ka esam atvēruši viņiem acis. Nodaļu nenodibināja, bet gan atsevišķu LTF Zviedrijā, kam nebija jāseko LTF statūtiem.

Manis PBLA sēdē iesniegtajai rezolūcijai, ko M. Trapāne enerģiski nolika, radās viņas pretrezolūcija, kuŗu pēc pirmās pārsteidzīgās pieņemšanas, valde atsauc, kad vairāki no klāt esošiem, kas jau bija uzņēmies veikt zināmus uzdevumus Latvijas labā, no tā atteicās. Izrādījās, ka, sekojot M. Trapānes rezolūcijai, nekāda PBLA palīdzības sniegšana nebūtu iespējama, kamēr "nebūs izvesta padomju armija, kamēr nebūs izbeigusies okupācijas vara, kamēr nebūs notikusi Padomju Savienības emontāža un kamēr nebūs izvestas demokrātiskas vēlēšanas". Uldis Grava norādīja, ka "sekojot šai rezolūcijai, varētu iznākt, ka visa pasaule būs atzinusi Latvijas jauno valdību, bet PBLA vēl nebūs."

Iebildumi bija pret manā ziņojumā izteiktās nākotnes vizijas, par tālāko attīstības gaitu - pārvēršot Latvijas Augstāko Padomi par pagaidu Saeimu un pagaidu valdību, saskaņā ar 1992. g. Satversmē paredzēto neatkarības veidošanās procesu - iekļaušanu rezolūcijas tekstā. Pret to iebilda kā Latvijas viesi (A. Kiršteins baidījās vai latviešu tauta vispār atzīs 1922. g. Satversmi, process varētu stipri ieilgt), tā arī daļa no valdes. Man nekas nebija preti šo daļu svītrot. Gala rezultātā pēc vairāku stundu, pat dienu, diskusijām vienbalsīgi pieņēma manu iesniegto rezolūciju, pārstrādājot tās otro daļu, atmetot "pagaidu Saeimu" un "pagaidu valdību".

Savā rakstā M. Trapāne asi kritizē pašreizējās valdības nespēju novērst visus trūkumus, kuŗi izraisa daļu tautas ilgošanos pēc padomju laikiem.

Bez šaubām mūsu valsti ir neiedomājami smaga situācija vientuļiem pensionāriem un invalīdiem., Tos tiešām valdība atstājusi novārtā. Jājautā, vai vieglāk ir tiem, kas ASV guļ uz ielām vai Francijā zem tiltiem? Tas, protams, neatvieglo mūsu veco ļaužu ciešanas, taču tas notiek demokrātiskās un "bagātās" valstīs.

Jāpiemin arī tā ārkārtīgi lielā pozitīvā attīstība valstī, šo 7 gadu laikā. Lai tikai iedomājamies, kāda bija Rīga pirms 5-6 gadiem! Nevar nepieminēt arī tos daudzos centīgos latviešu jauniešus, kas izstudējuši augstākās mācību iestādēs un apguvuši svešvalodas, šodien ieņem labi atalgotas darba vietas. Viņi nedzīvo sliktāk kā caurmēra latvietis rietumos. Viņi ir tie, kas ceļ valsts labklājību, no kuŗas labumu gūs arī mūsu grūtdieņi. Tikai veicinot šo attīstību, uzlabosim stāvokli arī viņiem.

M. Trapāne, ierodoties Latvijā un nesapņemdama jūsmīgus aplausus LNNK rindās, kā bija cerējusi, mudīgi vien devās uz Zigerista partiju, kur to turpmāk redzējam šīs partijas lielāko dūžu vidū pie vadības galda.

Raksts MLB Z ir pilnīga demagoģija mūsu tautas "lielā labdaŗa" un banānu dalītāja Joachima Zigerista stilā - noliegt visu, ko jebkuŗa valdība centusies panākt. Šodien Zigerista partijas paliekas raud vienā balsī ar bijušo "Līdztiesību" opozīcijā. Saprotams, ka šim partijām vairāk rūp neatkarīgās Latvijas sagraušana, nekā tās augšupeja. Bet vai tas varētu būt arī Māras Trapānes mērķis? Kritizēt var atsevišķu amatpersonu negodīgu rīcību, bet par to nav jānoliek visa mūsu valsts attīstība. Ne tikai pie nebušanām, bet arī pie sasniegumiem ir jāpieskaita mūsu līdzšinejo valdību līdzdalība.

Un, kā varbūt arī Māra Trapāne būs pamanījusi, tad šodien notiek nopietna agrāko negodīgo amatpersonu darbības izvērtēšana un viens pēc otra nonāk uz apsūdzēto sola. Taču jaunā valstī ar tik smagu pagātnes nastu, ne-

kas nevar risināties acumirkīgi. Soli pa solim viss virzās uz labo pusi, un mūsu pienākums ir ar visu sirdi palīdzēt un veicināt šo attīstību, nevis gāzt!

Pielikumā:

1. Z. Blumberga-Vasariņa, nobeidzot savu ziņojumu, ierosina sekojošu rezolūciju:

"PBLA valde savā 1990. gada 7.-9. aprīļa sēdē nolēmj iestāties par nekavējošu Latvijas republikas atjaunošanu uz 1922. gada satversmes pamatiem, šim mērķim izmantojot 18. un 31. martā, kā arī 1. un 29. aprīlī ievēlētās Latvijas Austākās Padomes mehānismu un Latvijas Pilsoņu kongresa atbalstu.

PBLA sniegs visu iespējamo palīdzību - kā ārzemēs, tā dzimtenē - Latvijas Pagaidu Saeimai un Pagaidu valdībai, ja tās neatkāpjas no 1922. gada Satversmes principiem."

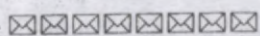
Valdes sēdē pieņemtā rezolūcija:

"PBLA valde nolēmj iestāties par nekavējošu Latvijas Republikas atjaunošanu uz 1922. gada Satversmes pamatiem, šim mērķim izmantojot Latvijas Pilsoņu Kongresa un šai gadā ievēlētās okupētās Latvijas Augstākās Padomes mehānismu.

PBLA atbalstīs tādu valdību, kas mērķtiecīgi strādās neatkarīgās Latvijas Republikas de facto atjaunošanas sasniegšanas virzienā.

PBLA veicinās šādas valdības atbalstīšanu arī ārzemju valdības līmenī."

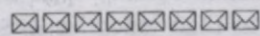
**Zaiga Vasariņa,
Latvijā**

POSTA DZEGUZES ORDENIS

Izlasot Maras Trapānes rakstu sēriju - Vai latviešu tautu apdraud jauna veida genocids? kā laikrakstā LAIKS, tā arī laikrakstā LATVIJA AMERIKĀ, tāpat padomājot par iepriekšlasītiem līdzīga satura rakstiem par to lielo "bēdu ieleju", ko mēs saucam par Latviju, es domāju, ka būtu pienācis pēdējais laiks dibināt POSTA DZEGUZES ordeni. Tā pirmo šķiru, kā pirmajai kavalierei, iesaku piešķirt Mārai Trapānei. Labprāt dalītos domās ar citiem par nākošiem kandidātiem, tāpat par paša ordeņa izveidošanu. □

**Alfons Kalns,
Mississauga, Ontario**

LATVIEŠU KAĶAVĪRS VĒSTURES VĒTRĀS

Latviešu kaķavīri ciniņās abās pusēs - Leģionā un Sarkanarmijā. Visnozīmīgākā atšķirība šo kaķavīru starpā bija tā, ka sarkanarmieši ticēja Staļina uzvarai, kamēr leģionāri Hitlera galīgu uzvaru nevēlējās, kā to redzam no viņu dziesmas par "utainiem" un "zili-pelēkiem". Šinī ziņā tie pielīdzināmi franču un angļu armijām, kas arī nevēlējās un nekādā ziņā nepieļāstu Staļina uzvaru visā Eiropā. Uz to leģionāri paļāvās. Apgalvojums, ka dziesma par "zilpelēkiem" ir leģionāru lieluma mānija, cerot vieniem pašiem uzvarēt 2 lielvalstis, ir "muļķa spēlēšana". Vai I pasaules kara beigās tā nenotika? Toreiz Rietumvalstis apzinājās, ka komunisti ir bīstamāki par sakauto vācu armiju un neļāva krieviem iebrukt Eiropā. Arī šoreiz leģionāri cerēja uz Rietumu veselo saprātu. Rietumi bez grūtībām varēja ļaut noasiņot abu diktatoru armijām, kad tās bija dziļi Krievijā un bez kādām grūtībām ieņemt Vāciju un Austrumeiropu. To diktēja skaidrais saprāts. Čerčilam iedegoties akla emocionālā personīgā naidā pret Hitleru un Rūzveltam vairāk un vairāk iegrimstot pirmsnāves bērnišķīgā vientiesībā, ģenerāļu isredzīgā stratēģija ļāva Staļinam kā odzei ieperināties Rietumu azotē. Tie atjēdzās tikai tad, kad šis odzes indīgā kodiņa drauds lika tiem gandrīz pusgadu simteni drebināties krievu atombumbu ēnā. Drebuļi pārvērtās panikā, kad krievi nodeva dažas atombumbas Fidela Kastro rīcībā. Vieniņgais no valstsvīriem, kas nepazaudēja galvu, bija Staļins. Viņš bija ģeniāls politiķis un visus "apveda ap stūri".

Lasot Hitlera "Mein Kampf", kas iznāca ar abiem sējumiem 1926. g. decembrī, jābrīnās, cik ļoti cietušas viņa domāšanas

spējas pēc nepilniem 13 gadiem, kad 1939. g. 23. augustā viņš noslēdza neuzbrukšanas līgumu ar Pad. Savienību. Ja neņem vērā Hitlera slimīgo apsēstību ar židiem, kurus viņš vaino visās pasaules nelaimēs, viņa Vācijas ārpolitika un militārie plāni toreiz bija gudri. Ja viņš no tiem nebūtu novērsies un darījis tieši pretējo am, ko raksta savā grāmatā, II pasaules karš būtu novērsts.

Neapšaubāmi, Staļins bija iepazinies visos sīkumos ar "Mein Kampf", un tā radās viņa ļoti gudrā pirms kara politika. Staļinam jau pašā sākumā kļuva skaidrs, ka Hitlerš nevar uzvarēt šinī karā. To viņš secināja no Hitlera militārās stratēģijas aprēķiniem Hitlera grāmatā. Atlika tikai prāt, kā iegūt lielāku kara laupījumu Eiropā.

Še daži izvilkumi no "Mein Kampf":

"Vācijai vajadzīgā papildus teritorija iegūstama tikai uz Krievijas rēķina. Mums jāiet atkal Teutoņu ordeņa gaitās uz austrumiem (Te atklājās, ka Hitlerš nekādu līgumus neturēs un Krievijai uzbruks.). Lai to darītu, mums nepieciešama Anglija kā sabiedrotāis, jeb aizmugures sedzējs. Tikai, ja Anglija piekrit, var sākties vācu kara gājiens. Lai mums neviens upuris nebūtu par lielu Anglijas piekrišanas iegūšanai. Anglijas labā mums jāatsakās no kolonijām, no flotes un no konkurences Anglijas industrijai. Mums jāatsakās arī no kara flotes un visi bruņotie spēki jāpārvērš kontinentālā armijā. Eiropā Vācijai vajaga tikai 2 sabiedrotos - Angliju un Itāliju, lai varētu izvest jaunas teritorijas iegūšanu.

Vācijā pašlaik ir 80 milj. vāciešu, kas katru gadu pieaug par 900,000 un pēc nepilniem 100 gadiem mums būs 250 milj. vāciešu. Tie būs strādnieki un zemnieki, kam vajadzēs teritorijas. Krievijas apgabalus negribu kolonizēt, bet tos pārvērst par vācu zemi. Ar Anglijas neiejaukšanos mūsu militārais pārākums neizveidotos par pasaules karu." Liekas, ka Hitlerš neplāno visas Krievijas sakāvi, bet grib tai atņemt tikai zināmu teritoriju.

Tālāk Hitlerš raksta, ka noslēgt militāru paktu ar Krieviju, lai karotu ar Rietumiem, nav iespējams tāpēc, ka pašreizējie Krievijas valdnieki pat nesaprot, ko nozīmē godprātīga līguma noslēgšana (it kā viņš pats to saprastu), nemaz nerunājot par līguma turēšanu. Viņš raksta: "Neaizmirsīsim, ka šodien Krievijā valda asinim notraipīti zemiski noziedznieki, sabiedrības padībenes, kas slepkavojuši tūkstošiem vadošo inteligentu. Nevar noslēgt paktu ar tādiem, kam vienīgā interese ir sava sabiedrotā iznīcināšana. Tiem nekāds pakts nebūs svēts. Tie ir meistari krāpšanā, melošanā un laupīšanā. Nevar neko iegūt līgumā ar parazitiem". Pēc šādu Hitlera "glaimu" un kara plānu pret Krieviju izlasišanas, Staļins taču nevarēja ņemt nopietni ar Vāciju noslēgto paktu. Vai tik vientiesīga Hitlera uzticēšanās Staļinam jau nenorāda uz Hitlera loģiskās domāšanas trūkumu un vājprātu? Tālāk Hitlerš raksta: "Ja mēs tomēr slēgtu līgumu ar Krieviju, lai nosegtu aizmuguri, un izceltos karš ar Rietumiem - tas būtu pilnīgs slaktiņš. Vācu jaunekļi noasiņotu vēl vairāk, kā pirmā kara. Rezultāts būtu mūsu pilnīga sakāve." Še, liekas, ka Hitlerš pareizi paredz un pareģo Vācijas nākotni.

Tas arī Staļinam bija skaidrs, un uz šo Hitlera pilnīgi pareizo spriedumu viņš paļāvās. Bija skaidrs, ka Hitlerš sajucis prātā tikai pēdējā laikā. Kā sekas no tā bija Ribentropa brauciens 1939. g. uz Maskavu, lai 23. aug. noslēgtu nelaimīgo paktu visai Eiropai un pašnāvības paktu Vācijai. Šī pakta dēļ vienu nedēļu vēlāk sākās II pasaules karš. Vai Hitlerš bija aizmirsis savu pirms vairāk kā 10 gadu rakstīto? No tā taču Staļins zināja, ka Hitlerš nedomā savu solījumu turēt un ko viņš domā par Pad. Sav. valdību un komūnismu. No tā viņš arī zināja, ka Hitlerš karu zaudēs, kā viņš to savā gaišākā prāta laikā bija aplēsis.

Uz Hitlera "Mein Kampf" arī pamatojas Staļina tālākā rīcība. Viņa domu gājiens ir ļoti skaidrs. Bez redzamās Hitlera plānpārtības viņš redzēja arī Rietumu vadoņu domāšanas ārkārtīgo isredzību. Staļins tomēr neparedzēja Hitlera, vai varbūt viņa ģenerāļu atjēgšanos, ka Staļins tikai gaida vācu armijas dīlšanu, lai iegrūstu tai dunci mugurā. Vācijas spiegi atklāja ļoti intensīvo Staļina bruņošanu uz Vācijas robežām. Hitlera uzbrukums Krievijai bija slīdēja ķeršanās pie salmiņa.

Savus nodomus Staļins atklāja Centrālās komitejas sevišķi slepenā sēdē 1939. g. 19. aug., 4 dienas pirms Ribentropa-Molotova pakta parakstīšanas. Tikai nesen sēdes protokols bija pieejams arhīvā. Tulkojums publicēts žurnālā "Latviešu Strēlnieks", 1996. dec. numurā /Turpinājums 20. lpp.! - red./.

Henn Paabo (standing), Mārtiņš Štauers, Bernard Lavallee and Elmārs Bārdiņš evaluating a lady's collection.

View of the exposition hall.

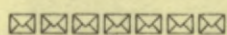
Judges critique: Bernard Lavallee explaining how and why the various medals were awarded, with Mārtiņš Štauers (gold medal) and Jaan Raudsepp (vermeil medal) at the far right.

Harry Pärna and Oskars Vindedzis discussing philately and design.

The official CANADA POST commemoration cancel, featuring in French "Estonie, Lettonie, Lituanie", which goes into Canada's postal history - officially in use on Saturday May 10, 1997, at the show to cancel envelopes mailed from there.

BALT-EX VIII EXHIBITION

The eight annual exhibition of the Baltic Philatelic Club of Montreal, featuring Estonian, Latvian and Lithuanian postal history, stamps and paper currency, was held May 10 and 11, at the St. John's Estonian Church hall.

Excellent cakes and coffee were served alongside first class exhibits in a professional museum format. Publicity was given by the Montreal Gazette and by various radio stations and the show was well attended, and in every way a success.

The club reached a milestone in that for the first time gold medals were awarded (to two exhibits!) by a 3-men jury of provincial judges (J. C. Lafleur, chairman, Bernard Lavalley, and Benoit Carrier), both for Latvian Collections: Mārtiņš Štaubers received a gold medal for "Latvia Cancellations from Provisionals to Independence and Occupation, 1910-1945" and Āris Birze for "An overview of Latvian Stamps and Postal History during the years of World War II". A vermeil medal was awarded to J. J. Raudsepp, for "Forts and Fortified Cities in Estonia from the Middle Ages". Henn Paabo's exhibit of paper currency in the Baltics from the time of the Czars to the present received many favourable comments. Oskars Vindedzis showed a superb collection of presentation miniatures and decorative cards. Harvey Shuter's exhibit of his own designed recent First Day covers for Canadian stamps showed superior design work. A perennial favorite was the exhibit of romantic postcards from Estonia in the 1920's - 1930's.

Every year, the delicious homemade cakes and tortes served in the cafe (where visitors can rest their feet and show and trade their own stamps & etc., also) here received favourable mention. This year the cafe was in the delightfully competent hands of Malda Skaistkalns, aided cheerfully by Harry Pärna. The organizing committee was led by Jaan Raudsepp, president, and Elmārs Bārdiņš. □

Jaan Raudsepp

● Your comments and contributions towards this section of *MLB Ziņotājs* are most welcomed. Is there a particular topic you would like us to address in this column? Let us know!

Address all communications to The Editor, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, QC, Canada H9X 2R2, phone 514-457-9832; fax 514-457-3496.

Our sincere thanks to all the contributors to date.

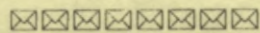
FINAL NOTE: Canadians on June 2 elected a new parliament and a majority Liberal government.

VĒSTULES (Turpinājums no 18. lpp.):

Staļins saka: "Miera, vai kara jautājums ievirzas mums kritiskā fazē. Ja mēs noslēgsim savstarpējas palīdzības līgumu ar Franciju un Lielbritāniju, Vācija atteiksies no Polijas un meklēs sadarbību ar Rietumu valstīm. Karš būs novērsts. Ja pieņemsim Vācijas priekšlikumu par neuzbrukšanas pakta noslēgšanu, Vācija uzbruks Polijai un Francijas un Anglijas iejaukšanās šai karā kļūs neizbēgama. Šādos apstākļos mums būs lielas izredzes palikt malā no kontlikta, un mēs varēsim cerēt uz mums izdevīgu iesaistīšanos karā. Komunistu partijas diktatūra kļūst iespējama tikai liela kara rezultātā. Mums jāpieņem vācu priekšlikums. Pirmā priekšrocība, ko mēs iegūsim, būs Polijas iznīcināšana līdz Varšavai, ieskaitot ukraiņu Galīciju. Vācijas sakāves gadījumā nenovēršami notiks Vācijas sovjetizācija un izveidosies komunistu valdība (Tas izdevās tikai pusē no Vācijas. J. B.). Mūsu uzdevums pastāv iekš tā, lai Vācija varētu vest karu pēc iespējas ilgāk, ar mērķi, lai Anglija un Francija tiktu nogurdinātas un novājinātas līdz tādai pakāpei, ka nespētu sagraut sovjetizēto Vāciju. Pieturoties neitrālai pozīcijai un gaidot savu stundu, PSRS sniegs palīdzību tagadējai Vācijai, apgādājot to ar izejvielām un pārtikas precēm. Šo plānu realizācijai nepieciešams, lai karš turpinātos, cik ilgi vien iespējams. Biedri! Dzimtenes interesēs ir, lai izceltos karš starp Vāciju un angļu-franču kapitalistisko bloku. Jādara viss, lai šis karš turpinātos pēc iespējas ilgāk ar mērķi novārdzināt abas puses. Tieši šī iemesla dēļ mums jāpiekrīt pakta noslēgšanai, ko piedāvājusi Vācija, un vajaga darboties, lai karš, vienreiz pasludināts, turpinātos maksimāli ilgu laiku. Vajadzēs pastiprināt propagandas darbu kaņojošās valstīs, lai būtu gatavībā uz laiku, kad karš beigsies."

Te nu redzam Rietumu kara vadoņu stulbumu. Vai tad viņi nevarēja būt tik pat gudri kā Staļins. Ar vācu uzbrukumu Krievijai Rietumiem bija radies ārkārtīgi izdevīgs stāvoklis, lai pieveiktu abus diktatorus un arī saudzētu savu kaņavīru dzīvības. Uz tādu Rietumu stratēģiju cerēja leģionāri, dziedot par "zili-pelēkiem". Leģionāri šini ziņā bija gudrāki par Ruzveltū un Čerčilu. Varbūt tadēļ, ka bija piedzīvojuši Baigo gadu un labi zināja Staļina nodomus. Rietumu vadoņi tos piekrāpa. □

J. T. Beldavs,
Etobicoke, Ont.

SKUMJAS

1945. g. 8. maijs - kapitulācija - latviešu kaņavīru sāpju diena, visu cerību un nākotnes sapņu sabrukums, ar to saistītais gūsts un neziņa. Šo dienu mēs, divi leģionāri, piedzīvojām Čehoslovākijā, kur atradāmies kādā vācu aviācijas daļā un kritām amerikāņu gūstā. Man lidzi bija studenta matrikula, rādīju to un lūdzām mūs atbrīvot. "Mēs jūs nepaturēsim un tiksāt, kur vēlaties," sekoja atbilde. Sākām jau ticēt, jo klīda saraksts, kur katrs vēlas nokļūt. Tad kādā ritā atskanēja pavēle: "Visi pie nozīmētām mašinām. Iekāpt! Likās divaini, ka uz galvenā ceļa mēs nogriezāmies uz austrumiem. Ja ceļa sākumā mūs apsargāja amerikāņi, tad pēc pāris km jau krievi. Iveda kādā pļavā, kur, vispirms, mūs pamatīgi aplaupīja, ņēma visu, ko vien vēlējās. Vispirms, pulksteņus. Karsta vasara pagāja aiz drātīm zem klājas debess pusbadā. Uz rudens pusi visi lopu vagonos aiz restēm, izlādēja Intā pie polārā loka, kur jau bija ziema. ar 200 līdz 500 gr. maizes dienā, kausu biezputras un smirdīgu zivju zupu, tā bija dienas deva pēc 12 stundu smaga darba salā. Daudzi jo daudzi nosala. Līdz mums ar kādu avīzi nokļuva Čerčila runa Fultonā. Bijām cerībā, ka atkal "ies vaļā", varbūt pat ieročus mums no gaisa nometīs. Nekas no cerētā tomēr nenotika. 1946. g. rudeni mūs pa grupiņām atbrīvoja. Pārrados mājā kā skelets. Izņēmis pasi, iekārtojos kādā darbā. Atpūtos, gāju uz universitāti, lai mācītos un to nobeigtu - studijas inženierzinātnēs, bet kā dienējušu ienaidnieka armijā - nepieņēma.

***

Jau no skolas laikiem mums iepotēja, ka ASV, Anglija, Francija un Zviedrija ir vislabākie, visuzticamākie draugi,

viņi nekad mūs nepametīs nelaimē. Un tomēr mūs iztirgoja, neskatoties uz šķietamo draudzību...

Helmutš Kols ir atvainojies un izteicis nožēlu par nacistu noziegumiem pret Eiropas tautām, ko mēs ar gandarījumu uzņēmām. Tikai Maskavā tie paši komunisti, brēc par cilvēktiesību pārkāpumiem Latvijā. Taisnības vārdā lielvalstīm vajadzētu ieņemt oficiālu viedokli un atklāti paskaidrot Krievijai, kādu postu tā nodarījusi latviešu tautai no Jāņa Briesmīgā laikiem līdz šodienai.

Uzskaitīsim:

- Šeremetjevs vēstulē caram Pēterim rakstījis, ka no Pērnavas līdz Rēvelei (Tallina) nav vairs nekā ko postīt, tur nedzird ne gaili dziedam, ne suni rejam. Sievietes un bērni aizvesti kā zosulēni uz Krieviju.

- Atklātā bruņotā intervence 1919. g., kad plaši cieta iedzīvotāji.

- Masveida apcietināšanas un slepkavības pirmā okupācijas gadā ar atraktiem masveida kapiem Rīgas Centrālcietumā, Ulbrokā, Baltezerā un citur Latvijā.

- Baigais gads 1941. g. jūnijā, kad 662 lopu vagonos uz Sibīriju izveda 13 tūkstošus, sirmgalvjus un bērnus ieskaitot.

- Otrā masveida deportācija 1949. g. 25. martā, kad atkal izveda uz Sibīrijas nāves nometnēm 18 tūkst., starp tiem 4665 Latvijas armijas virsniekus un instruktorus. Tā bija visa Latvijas armijas vadība - mūsu tautas zieds.

Ja vēl pieskaitām 50 tūkstošus kritušo leģionāru, mūsu tautas dzīvā spēka zaudējumi ir satriecoši. Tā ir sēru vēsts, ko uzziņām - mirstība mums pārsniedz dzimstību 2%... Pirmskaņa pēdējos gados dzimstība bija 4,4%. Tragiski, tas liecina par latviešu tautas iznīcības tuvošanos. Acimredzot, valdošo elīti tas neuztrauc, jo netiek veikti nekādi pasākumi demografiskā stāvokļa uzlabošanai. Atjēdzaties, IR JAU PAR VĒLU!...

Latvijā vairākkārt viesojies EDSO augstākais komi-sārs van der Stūls, kuŗš patiesībā aizstāv krievvalodīgo interese, nevis latviešu. Cik gan tas mums sāpīgi, uzklaustīt svešas varas diktātu.

Mūsu diplomātiem vajadzētu, kā saka, "strādāt ar pilnu tvaiku", lai aizbāztu muti krievu imperialistiem, publicējot foto uzņēmumus no "Baigā gada", augšminētos faktus un meklēt atbalstu ANO un lielvalstis. □

**Hermanis Pakulis,
Jaunjelgavā, Latvijā**

☒☒☒☒☒☒☒☒

SLAVENĪBA AR SAKNĒM LATVIJĀ

Maija sākumā Linkolna centra Avery Fisher zālē pirmatskaņojumu piedzīvoja Džona Adamsa (John Adams) koncerts vijolei, kuŗu izpildīja Gidons Krēmers kopā ar Leonarda Slatkina diriģēto Ņujorkas Filharmonisko orķestri. Laikraksta "New York Times" kritiķis James R. Oestreich's savā atsauksmē par G. Krēmeru raksta: "Tāpat kā daudzreiz iepriekš, Gidons Krēmers savā spožajā (brilliant) priekšnesumā atkal pierādīja, ka viņu puslīdz droši var uzskatīt par savas paaudzes izcilāko un daudzpusīgāko vijolnieku." Latviešu klausītājam patīkami apzināties, ka šī slavenība sevi visnotāj atzīst par latvieti.

Gidons Krēmers dzimis 1947. g. 27. februārī, Rīgā. Viņa māte bijusi vāciete, vectēvs nācis no Zviedrijas, bet tēvs ir Rīgā dzimis ebrejs. Jau 4 gadu vecumā mazais Gidons sācis mācīties vijoles spēli no tēva un vectēva, bet 7 gadu vecumā ticis iekļauts Rīgas mūzikas skolas krievu, nevis latviešu, plūsmā. Intervijā ar vācu preses aģentūru (dpa) Krēmers atzīstas, ka ļoti nožēlojis šādu aplamu etniskās identitātes uzspiešanu. Viņš cīnījies pret savu "nepareizo imidžu", mācījies latviešu valodu un pusaudzā gadu repertuāram allaž meklējis latviešu komponistu dar-

bus. Kopš Latvijas neatkarības atgušanas Krēmers ieguvis Latvijas pilsonību un labprāt pa laikam atgriežas savā bērnības zemē. Viņš piedalījās arī Nacionālās Operas atklāšanas svinībās 1995. gadā.

Pagājušā gada novembri Krēmers izveidoja kamerorķestri "Kremerata Baltica" ar 30 jauniem mūziķiem no Latvijas, Igaunijas un Lietuvas, kuŗš savu debijas koncertu sniedza Rīgā. Šovasar minētajam kamerorķestrim būs ierādīta promineta vieta Gidona Krēmera iedibinātajā festivālā Lokenhauzā (pie Zalcburgas), Austrijā, kur tas 10. augustā atskaņos Pēterā Vaska koncertu vijolei un stīgām, ko Krēmers īpaši pasūtinājis šim gadījumam. Sakarā ar šo projektu, Krēmers intervijā ar vācu preses aģentūru izteicies, ka, kļūstot vecāks, tiecas atgriezties pie savām saknēm.

Gidons Krēmers uzstājies kā solists ar pazīstamākajiem Eiropas un ASV orķestriem un diriģentiem, kā arī ierakstījis daudz skaņu plašu, kas izpelnījušās starptautisku atzinību, ieskaitot "Grand Prix du Disque" un "Deutscher Schallplattenpreis". Viņa repertuārā ietilpst gan klasiskā un romantiskā perioda, gan arī 20. g. s. komponistu darbi, ar īpašu pievēršanos kameramūzikai. Krēmers ieguvis pirmās vietas vairākos starptautiskos konkursos, ieskaitot Paganini un Čaikovska vārdos nosauktajās sacensībās.

Linkolna centra koncerta programmas brošūrā arī atzīmēts, ka Gidons Krēmers dzimis Rīgā un mūzikas izglītību uzsācis vietējā mūzikas skolā. Šai rakstītājam pēdējā laikā vairākkārt gadījies dzirdēt, ka amerikāņu publiskā radio stacija (National Public Radio) Gidonu Krēmeru pie-teic kā **latviešu vijolnieku**. Visādā ziņā - prieks dzirdēt!

**Biruta Sūrmane,
Ņujorkā**

☒☒☒☒☒☒☒☒

LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE

Man ir liels prieks, ka pēdējos MLB Z numuros publicēti mani raksti. Ceru, ka tie rosina lasītājus un varbūt var kļūt par pamatu mērķtiecīgai sadarbībai. Par sarežģīto un pretrunīgo stāvokli mūsu Dzimtenē trimdas latviešu zināšanai prasītos īpašs apskats, kā teicis cienījamais U. Ģermanis - "pakāpjoties tornī". Varbūt drīzumā tādu uzrakstīšu.

Nezinu, kam pateikties, ka jau vairākus gadus par brīvu saņemu Jūsu rediģēto Ziņotāju. Uzvarāds manā Jēkabpils adresē gan nav pareizs, taču tas žurnāla pienākšanu nekavē. Pēdējā laikā MLB Z saturs, manuprāt, kļūst arvien aktuālāks, tuvāks dzīves istenībai un mūsu tautas vajadzībām. Ar īpašu interesi lasu Jūsu piezīmes, Juŗa Mazuša konceptuālos materiālus, vēsturiskas un reliģiskas pārdomas, kā arī lasītāju vēstules. Novēlu turpināt tādā pašā virzienā un līdz ar to pozitīvi ietekmēt arī pārējos trimdas izdevumus. Tas palīdzētu nojaukt neziņas un pārpratumu barjeru trimdas un Latvijas tautiešu vidū. Manuprāt, vairāki MLB Z raksti būtu publicējami arī Latvijā, tikai neesmu pārliecināts, vai esošās avīzes to darīs. Pats esmu daļēji pārcēlies uz Rīgu, domājot par jauna laikraksta izdošanu, jo ar preses brīvību Latvijā ir pašvaki.

Ja nekas nemainīsies, piedalīšos LZS Amerikas austurumu nodaļas rīkotajā simpozijā, kas 14. jūnijā notiks Katskiļos, ASV, un kādu laiku padzīvošu Amerikā. Domāts, ka simpozijā es varētu sniegt gaŗāku priekšlasījumu par stāvokli Latvijā.

Šai vēstulei pielieku klāt dažus savus pēdējos rakstus. Tie ir iesniegti arī Latvijas avīzēm (pats strādāju "Dienas biznesā", ar kuŗu noslēgts brīvs līgums, kā ārstatnieks), bet, ja tie Jums šķiet noderīgi, lūdzu, tos izmantojiet pēc saviem ieskatiem. □

Jānis Kučinskis, Jēkabpili un Rīgā, Latvijā.

Dieva Likumos veidotas izturīgas vienības

STĀVOKLIS LATVIJĀ

Katram nodarbinātam cilvēkam par savu peļņu ir jautur 1,5 pensionārs, vai apgādībā esoša persona. Nabadzības dēļ tūkstošiem bērnu nevar iet skolā. Latvijā mirstība pārsniedz dzimstību. Kā uzlabot stāvokli? Vai ar cenšanos tikt NATO? Vai ar polarizētu politisko vai nacionālo grupu atbalstīšanu? Vai ar patiesā stāvokļa slēpšanu? Vai ar Krievijas kaitināšanu? Vai palīdzība meklējama pie bankām vai citiem kapitālistiem? Kā ir ar sociālistiem; varbūt kopā ar tiem panākt augšupeju? Kā ar Darvina ideju, ka stiprie uzvar, bet vājiem jāmirst? Varbūt ar ieroču pirkšanām un armijā iesaukšanām, tā tālāk pasliktinot pensionāru un skolas bērnu stāvokli? Varbut klausot zīgeristiešu panikas pilnās balsis?

1997. gada JPJ Seminārā skatītas sekošas realitātes:

- Kā ar irracionālu kareivīgumu tautas pašas sevi iznīcināja: filistīni, kanānieši, prūši, jatvingi, galindi un daudzi citi vēstures piemēri.
- Kā ar Dieva Likumu mācīšanu un praktizēšanu izturīgas vienības nesa apkārtējai tautai svētību (pieaugumu un saimniecisku labklājību): senā israēla, puritāņi, daudzas kristiešu vienības Ziemeļamerikā.
- Kā pēc nacionālisma ideoloģija (ne latviešu, ne krievu, ne angļu) nevienai tautai vēsturē nav izraisījusi iedzīvotāju pieaugumu un ilgstošu labklājību.
- Pašreizējā latviešu vadītāju, inteligences un tautas neapzinīgā pašiznīcināšanās mentalitāte. Kā to mainīt?

Semināra dalībnieki varēs iepazīties ar lokālu, Dieva Likumos veidotu vienību Wisconsinā. Jautājumus par semināru sūtiet JPJ Semināra Fax-Izmaiņa. Ārzemju latviešiem piedalīšanās seminārā (telpu u.c. izdevumu segšanai) vienai personai \$150, ģimenei \$200. Dalībniekiem no Latvijas seminārs brīvs. Pieteikšanos divu dienu lekciju sērijā izdāriet jau laikus. Semināra informācijas un reģistrācijas telefons USA 414-733-5271. Fax-Izmaiņas JPJ Semināram USA 414-788-2939.

Semināra koordinators
J. Purviņš Jurjāns

Mārtiņš Štauers

DOMA

No bezdibēņa
Man prātā ievirpuļo doma -
Smadzenēs plaukst,
Rotājājas pirkstu galos,
Iesēžas sirdī -
Aug un plešas
Kā pērle gliemēža vākos.
Un gliemēzis
Bezdebenī grimst,
Lai reiz tiklā,
Pasaulē celts,
Iepriecinātu citus,
Valdzinātu un sapņot liktu
Par tālo pasauli,
No kuņas man prātā
Ievirpuļoja doma -
Negaidīta, bet skaidra,
Lai būtu ar mani.

Hamiltonā, Kanadā,
1997. gada 24. maijā.

Mārtiņš Štauers

MIRKLIS

Man pēkšņi nokrita mirklis
Kā ūdens lāse rīta rasā,
Kuņā rotaļājās saules mirdza.
Mirkklis, kuņā ieraudzīju sevi,
It kā man agrāk nebūtu bijis acu
To redzēt.
Mirkklis, kad sauļā -
Atvērtās rokās -
Bija roze un ērkšķis,
Dzīve kā pērle,
Kas augusi mūžu.
Un Tu, Tēvs,
Liki to paturēt sirdī.
Man nokrita mirklis.

1997. gada 3. maijā,
Bostonā, ASV.

LIKSMUS LĪGO SVĒTKUS
un
PRIECĪGUS JĀŅUS

visiem MLB Ziņotāja lasītājiem novēl redakcija.

IZLAIDUMS MONTREALAS LATVIEŠU SKOLĀ

Skolas gada noslēgšanas un izlaiduma norise notika 1997. gada 10. maija priekšpusdienā, Latviešu centrā. To ar svētbrīdi un ar kopīgi nodziedāto un dompilno "Es zinu svētu uguntiņu... kas skolas sētā deg" ievadīja māc. Rasma Caune.

Pēc tam skolas pārzine Ināra Paliepa iepazīstināja klātesošos ar darbu skolā un ar skolas piedalīšanos kopējās sabiedriskos pienākumos: "Šis skolas gads ir iezīmējies ar to, ka pirmo reizi pēdējos gados mums ir izveidojusies viena kupla klase, un tā ir mūsu bērnu dārzs. Tur varam saskaitīt 7 bērnus. Šorīt skolas gada nobeigumu mēs atzīmējam arī ar notikumu, kas katru gadu nenotiek, proti, mums ir 2 absolventi: **Andris Kaniņš un Ēriks Porietis-Bedard**.

Skolas gada noslēguma uzrunā Imants Steprāns atgādināja klausītājiem 'skolas', kā tādas, izcelsmi un vārda 'skola' jēgu vispār. Skola veido saiti kā 'vecās gudrības' tiek pārnestas no paaudzes uz paaudzi, tāpat kā stādam no saknes, augšanas un veidošanās turpinājumā, ir jānes augļi. Uzrunas beigās I. Steprāns skolai pasniedza aploksni ar dāvanu no DV Montrealas nodaļas.

Pēc tam skolotāji izdalīja liecības sekojošā kārtībā: bērnu dārzam - Maira Kaniņa, pirmsskolai - Vita Plūme, 2. klasei - Maira Kaniņa, 3. klasei - Anita Porietis-Bedard, 4. klasei - Ilze Baumgarte, 5. klasei - Roberts Klaiše, 6. klasei - Ināra Paliepa. 8. klases absolventiem Andrim Kaniņam un Ērikam Porietim-Bedard skolas beigšanas apliecības pasniedza skolas pārzine I. Paliepa: "Man ir prieks uzrunāt šī pavasara absolventus, jo arī es biju viņu skolotāja. Es viņiem mācīju 8. klases literatūru: abi absolventi centīgi bija lasījuši visus uzdevumus un man bija patīkami, ka mēs varējām pārrunāt to saturu. Mēs lasījām un pārrunājām latviešu rakstniecības sākumus: dzīvojām līdz Antīpa jūtu pasaulei Jāņa Raiņa Zelta zirgā un Anneles labestībai Annas Brigaderes stāstos. Mēs pārdomājām Rūdolfa Blaumaņa Andriksona dusmas un izmisumu, kā arī bēdājamies par Rūtiņas U. stāstījumu *Vēl tā gribējās dzīvot*. Novēlu Jums paņemt līdzī šīs pārdomas Jūsu turpmākajā dzīvē un sekot dainas vārdiem:

Ej, bāliņ, taisnu ceļu,
Runā taisnu valodiņu!
Tad Dieviņš palīdzēs
Taisnu ceļu nostaigāt."

Absolventu pateicības vārdi, skolu beizot:

Ēriks Porietis-Bedard (saīsināti): "Es domāju, ka visi klātesošie gribētu zināt, kādas gudrības latviešu skola man ir devusi, kā arī par to, ko latviešu valoda man nozīmē.

Esmu iemācījies izprast latviešu literatūru. Katru nedēļu bija jālasa viens stāsts un jāizraksta vārdi, kurus nesapratu, kā arī jāatstāsta grāmatas saturs. Tādā veidā man atklājās jauna pasaule.

Esmu kļuvis apķērigāks, mācoties latviešu gramatiku. Tagad man ir daudz vieglāk saprast gramatikas likumus, ne tikai latviešu, bet arī angļu un franču valodās.

Bez latviešu skolā gūtām zināšanām, izpratnes un apķēribas es nevarētu uzrakstīt un nolasīt jums savu runu.

Es gribētu pateikties visiem skolotājiem, kas man ir palīdzējuši. Arī liels paldies Jānim Mateus, kas man ir palīdzējis ar manām balss saitēm. Novēlu laimi nākotnē manam skolas biedram Andrim Kaniņam un arī pārējiem skolniekiem Paldies Jums visiem!!!!"

Andris Kaniņš (saīsināti): "Lai varētu jums pastāstīt, ko esmu ieguvis latviešu skolā, man bija jāpārdomā, kādēļ

apmeklēju skolu. Es gāju latviešu skolā, jo esmu latvietis. Es ģimene un ar citiem radiem runāju latviski. Man bija svarīgi iet uz latviešu skolu, jo tur varēju satikt citus, kas mācījās to pašu valodu kā es. Ja es nerunātu latviski, man būtu grūtības sarunāties ar maniem radiem. Dzīve būtu citādāka.

Latviešu skolā es iemācījos, kā pareizi lietot trūkuma ģenitīvu, locīt lietvārdus un darbības vārdus. Literatūrā es iemācījos par slaveniem rakstniekiem - pasaku ķēniņu Kārli Skalbi, Jāni Širmani, Raini un Barontēvu, kuŗš sako-poja tautas dainas.

Vēstures klasē es mācījos par seno Latviju, Atmosdas laikmetu, 18. novembri, Brīvības cīņām un arī par pasaulē kaŗiem un kā tie iespaidoja Latvijas vēsturi. Visvērtīgākais uzdevums vēstures klasē bija izsekot, kā un kādēļ mani radi nonāca Kanādā un Amerikas Savienotajās Valstīs (ASV). Šis uzdevums deva man iespēju aprunāties ar vecmammu un uzzināt, kādi bija viņas piedzīvojumi bēgļu gaitās.

Gribētu aizlidot uz Latviju un redzēt Rīgas pili, Brīvības pieminekli un Nacionālo Operu. Es gribētu aiziet uz Brāļu kapiem un pateikties kaŗavīriem, kas ziedojuši savas dzīvības Latvijas brīvībai.

Paldies visiem skolotājiem, kas mani mācījuši pēdējos vienpadsmit gadus. Es ceru, ka varēšu atcerēties visu to."

Pēc tam Montrealas latviešu skolu apsveica organizāciju pārstāvji.

Latviešu skolas Montrealā 47 gadu pastāvēšanu atzīmēja Mārtiņš Štauvers un izteica atzinību par skolā padarīto darbu. Arī pieminot, ka daudzi bijušie skolotāji jau tagad mājā veļu valsti un daudzi bijušie skolnieki gadu skrejā jau ir pāri pusmūžam. Uzaicināja un atgādināja absolventiem nepazust latviskai videi, bet turpināt arī nākotnē piedalīties Montrealas latviešu sabiedriskā darbā. M. Štauvers sveicienus un laba vēlējumus nesa no LNAK Kultūras nozares; no Montrealas latviešu biedrības pasniedza grāmatu veltes un Latvijas karodziņus absolventiem; un paziņoja biedrības atvēlēto atbalstu pašai skolai. Andrejs Vitols nesa skolai sveicienus kopā ar aploksni - dāvanu, no Montrealas latviešu organizāciju padomes.

Pēc viesu apsveikumiem skolas pārzine Ināra Paliepa, skolotājai Mairai Kaniņai no skolas darba aizejot, viņas devumu raksturoja šādi: "Programmās nav minēts, ka no mums šķīras skolotāja Maira Kaniņa. Montrealas latviešu skolas vārdā pateicamies par visu Tavu lielo darbu un laiku, ko Tu esi skolai ziedojusi šos 10 gadus. Man personīgi Tu ļoti pietrūksi: man pietrūks Tavi labie padomi, Tava mierīgā un apdomīgā pieeja katram gadījumam un notikumam skolā. Tavs miļums, palīdzot bērniem mācībās, un, it īpaši, Tavā labā latviešu valodā. Zinu, ka ne tikai Tu trūksi mums, skolotājiem, bet arī skolniekiem. Ceru, ka arī Tu esi ieguvusi kaut ko līdz ņemamu un ka Tu, varbūt, kādreiz atgriezies pie mums šeit, skolā."

Pēc uzrunām un apsveikumiem sekoja skolnieku sagatavotā priekšnesumu daļa, kuŗā piedalījās visas klases. Plašo dziesmu klāstu ar mūzikas daļas vadītāja Jāņa Mateus palīdzību ģitāres pavadījumā. Skolnieku darbu skate bija iekārtota telpas aizmugurē.

Gliti sagatavoto skolas izdevumu "Vainadziņš" apmeklētāji varēja iegādāties un līdzpaņemt mājās, pārļasīt vēlreiz, kā skolnieki ir centušies parādīt arī citiem skolā padarīto.

Bija arī cienasts, sanests groziņu veidā.

Labi noorganizētais skolas gada noslēgums un skolnieku izvēstā dzejoļu un dziesmu priekšpusdienu atstāja patīkamu iespaidu un, pēc kafijas un uzkodām, varējām visi atgriezties mājās ar gaišāku skatu nākotnē. □

Paliepu Jānis

BALTIEŠU FEDERĀCIJAS KANADĀ

Montrealas nodaļa

riko

sestdien, 14. jūnijā, plkst. 14:00,
īgauņu Sv. Jāņa baznīcā,

AIZVESTO PIEMIŅAS ATCERI.

Tajā piedalīsies visu tautību mācītāji.

Uzrunu teiks Montrealas latviešu organizāciju
padomes priekšsēdis Bruno Innus

Priekšnesumu daļā piedalīsies:

Lietuviešu draudzes jauktais koris,
Vijolnieks Andris Gūtmanis,
Ērģelnieks Carl Rausepp.

Latvieši savu kolekti lūgti ievietot aploksnē un atvēlēt Okupācijas muzejam Rīgā. Kolektes atvēlējumi naudā tiks nodoti Kanadas luterāņu Austrumu sinodei - misijas darba atbalstam. Izvēle ir Jūsu!

Apmeklēt aicina

Rīkotāji

TĒRVETES

"LIELĀS MĀJAS"

CENAS 1997. GADA VASARĀ:

Istaba - \$ 20.00 diennakti;

Pilnas vasaras maksa - \$ 325.00;

Bēniņu kambaris - \$ 10.00 diennakti;

Vieta telšu laukumā - \$ 10.00 diennakti.

Plašāka informācija un istabu rezervācija:

Katrīna Kraule, tel. 514-422-0562;
vasaras sezonā "Lielā Mājā" - 819-242-3915

* * *

Nāciet svinēt

J Ā Ņ U S

T Ē R V E T Ē!

21. jūnijā pulcēsimies ap plkst. 17:00,
pie Lielās Mājas uz LĪGOŠANU.

Varēsiet iegādāties DESIŅAS AR KĀPOSTIEM no
plkst. 15:00 līdz vēlam vakaram. Nākošā rītā būs
atvērta KAFEJNĪCA, no plkst. 09:00 - 11:00, ar
vieglām BROKASTĪM.

JĀŅU apmeklētājiem piedalīšanās maksa
\$ 5.00 no personas (no piedalīšanās mak-
sas atbrīvoti Tērvetes ciemiņu uzņēmēji un
bērni).

Apmeklēt aicina

TĒRVETES KOMITEJA

SKULPTORA LUŽA KALNIŅA PIEMIŅAS BALVA

Atsaucoties X Vispārējo latviešu dziesmu svētku ASV
ricības komitejas aicinājumam, Montrealas Latviešu Orga-
nizāciju Padome atzinusi, ka mūžībā aizgājušā skulptora
LUŽA KALNIŅA piemiņa godināma ar īpašu balvu, ko

svētku laikā izraudzīs un pasniegs par labāko atzīto
skulptūru mākslas darbu izstādē, ko atklās 25. jūlijā,
plkst. 11:00.

Balvai ir jau pieteikti pirmie atvēlējumi. Vairāki no ci-
turienes. Ikviens, kas vēlētos piedalīties šīs piemiņas
balvas izveidošanā, aicināts savu atvēlējumu iemaksāt
Montrealas Latviešu Organizāciju padomes kasē. Kasieņa
V. Paegles adrese: 58 - 8th Avenue, Terrasse Vaudreuil,
PQ, Canada H7V 3M4

Padomes Stipendiju fonds piešķirīs \$ 200.00 atvēlēju-
mu Gārzera latviešu ģimnazijas skolniecei Mārai Laurai
Leimanei. Viņa šo vasaru būs skolas absolventu klasē.

Padome

IZJUSTS SARĪKOJUMS

DV Montrealas nodaļa un Montrealas latviešu
pensionāru apvienība atzīmē Mātes dienu un
Kurzemes cietoksni 8. maijā, Latviešu centrā.

Iespaidīgs un dziļi izjusts bija sarīkojums, kas 8. maijā
notika Latviešu centrā un kurā DV Montrealas nodaļas va-
nadzes un vanagi un mūsu pensionāru apvienības lielā sai-
me atcerējās 3 maija mēneša nozīmīgās dienas - Mātes
dienu, Kurzemes cietokšņa kapitulāciju un 15. maiju. To
atklāja pensionāru apv. valdes priekšsēdis V. Paegle, nola-
sidams 2 šim laikam piemērotus dzejoļus. Svētbrīdi, veltī-
tu mātes piemiņai, vadīja māc. R. Caune. Savai svētrunai
viņa bija izvēlējusies bausli: "Tev būs savu tēvu un māti
godāt, lai tev labi klājas un tu ilgi dzīvotu virs zemes" un
korāli.

Biedrzine Ilga Strautiņa, kā arvien, sveicināja maijā
dzimušos biedrus - Annu Skujiņu, Maksu Vējiņu, Imantu
Steprānu, Mārtiņu Salu, Heleni Moru, Lūciju Plūmi, Bori-
su Godiņu, Mēriju Vikmani, Mildu Ozolu, Vilmu Ulmani,
Ēriku Krūzi, Andru Lazdiņu, Rolandu Vitiņu, Jāni Smelteri
un Ausmu Valteri. Saskandinājām glāzes un dziedājām
"Daudz baltu dieniņu...".

Referēja Skrastiņu Indulis. Vispirms viņš pakavējās
pie notikumim pirms 62 gadiem (15. maija), kas liecināja
par mazās Latvijas panākumu, sasniegumu un gaismas ga-
diem, kad gaisma, Latvijas karogu apmirdzēta, pacēlās pā-
ri Latvijas pilsētām un laukiem, kad Brīvības pieminekli
kaltie varoņu tēli kā dzīvi vizmoja vienā uguns jūrā un
Daugav' abas malas atskanēja viena vienīga balss:
"Sveiks, tautas vadoni, sveiks saulainais maijs!", vai arī
"Lai ligo lepna dziesma, Tev brīvā Latvija!".. Tur gavilēja
priekā un pateicībā latvju tauta un kāpēc gan ne, tie taču
bija viņas svētki, un neviens viņai to nevarēja liegt. Tad
nedaudz gadus vēlāk Rīgas un citu Latvijas pilsētu ielās
soļoja jaunā, brīvās Latvijas audzinātā, nacionālā paaudze,
dziedot citu dziesmu: "Kad ar uzvaru šo kauju, līdz galam
nobeigsim", vai arī "Paliēc sveika, baltā bērzu birze!" un
vakara stundās atskanēja vēl kāda cita romantiskāka
dziesma - "Teic, ak nakts, un neslēp it neko, stāsti man
par meiču mīloto". Tie bija jaunekļi un vīri, tērpti zilpelē-
kos mēteļos, bet ar Latvijas ģērboni uz mundieņa un sauli
sirdīs - Latvijas sauli. Trīs gadus vēlāk aplūsa arī šīs
dziesmas un izgaisa cerības atkal redzēt brīvu savu zemi.
Tai pāri vēlās varmāku un slepkavu no austrumiem atnes-
tā tumsa un posts. Tie, kas vēl bija paglābuši savas dzīvi-
bas no nāves, nonāca krievu vergu noietnēs tālajā Sibiri-
jā, un pāri Kurzemei atskanēja Andreja Eglīša vārdi:
"Dievs, Tava zeme deg!"

II pasaules kara uzvarētāji, kas atbrīvoja Eiropu no
hitleriskā režīma, atnesa sev līdz vēl neredzētu barbaris-
mu, postu, verdzību, piesienot savā sarkanām asinīm ap-
traipītā pavadā pusi Eiropas tautu, ne ar pušplēstu vārdu

nepiemēnēja dzīvības radītāju un sargātāju māti viņas lielajā Mātes dienā. Pirms 52 gadiem māte bija atstāta, aizmirsta un pievilta. Lidzīgi viņai atstāti un aizmirsti palika mūsu jauno dienu līdzgaitnieki un mūsu cerības salas - Kurzemes aizstāvji - leģionāri, velti gaidot palīdzību no Rietumiem. Vai šo postu un latviešu tautas iznīcināšanas darbu bija saredzējis mūsu dzejnieks Jānis Rainis pirms vairāk kā 70 gadiem, rakstīdams:

"Zudis tavas jaunas dienas,
Zudis tūkstoš jaunas dzīves;
Tava tauta nezudis,
Ja tu iesi mirt par tautu!"

Tie, kas nolika savas galvas Kurzemes cietoksni un tai līdz arī savas jaunās, dzīvi neizdzīvotās, sirdis, pierādīja savai bieži šaubīgai un neticīgai latviešu tautai, ka mātes ieaudzināto mīlestību viņi ir spējīgi atdot savai latviešu tautai, kad apstākļi to prasa.

Pieskaņoties tieši pašam Kurzemes cietoksni, referents norādīja, ka laikā no 1944. g. 15. oktobra līdz 1945. g. 3. aprīlim risinājās 6 lielkaujas, kuņās krievi ar 6-10 kārtīgu pārspēku centās salauzt Kurzemes aizstāvju pretestību un iegūt Latvijas atlikušo daļu. Leģionāri gan sastādīja Kurzemes aizstāvju nelielu daļu, bieži atradās smagāko cīņu degpunktā, tomēr apzinājās likteņa vienreizību un pastāvēja visās grūtībās. Tā mūsu nacionālie kaņavīri-leģionāri deva tautai un vēsturei jaunu varonības leģendu, līdzīgi kā to darija viņu tēvi - lācplēši un strēlnieki. Kurzemes cietoksni viņi zaudēja ap 3500 vīru. Kapitulācijas dienā - 8. maijā - Kurzemē palika ap 14,000 mūsu kaņavīru, jaunekļi, kas nesa vīru lielos zābakus. 7 mēnešos sarkanie bija zaudējuši ap 90,000 kritušo un, apm., 300,000 ievainoto. Un tā par 19. latviešu divīzijas spējām un varonību savu liecību dod ne tikai vācu armijas augstākā vadība, bet arī ASV armijas ģenerālis Vitons, augstākās kaņas skolas lektors, savā apskatā par kaujām austrumu frontē. Viņš raksta: "To, ko abas latviešu divīzijas veikušas kauju laukos, neiedomājami lielā krievu pārspēka priekšā, ir grūti saprast un aprakstīt, un es šo abu varonīgo divīziju priekšā noliecu galvu." Tā raksta viens no Sabiedroto armijas augstākiem vadītājiem par latviešu kaņavīru, par to, pret ko šīs armijas ciniņās.

I. Skrastiņš arī norādīja uz Kurzemes līdzdalībnieka Visvalža Lāča pirms vairākiem gadiem laikrakstā "Neatkarīgā cīņa" ievietoto rakstu "Mēs nevarējam neiet kaujā par savu zemi", kuņā tā autors norāda, ka mums mugurā bijušas vācu formas, bet sirdis latvisks saturs. Un arī to, ka mēs gājām kaujās ar neskaidru, miglainu priekšstatu par to, kā atjaunosim savas valsts neatkarību, jo nezinājām, kā izkārtosies pasaules politiskās attiecības. Tālāk V. Lācis raksta: "Nekad vairs, nekad nevelciet mugurā svešus formas tērpus un neeļiet kaņā ar svešiem ieročiem par svešiem mērķiem. Nekad. Taupiet sevi Latvijai", bet Andrejs Eglītis jautā: "Kad tu acis izslaucīsi, tēvu zeme?"

Šodien mūsu tauta dzimtenē un šeit atceras 1945. g. 8. maiju, kā verdzības uzvaru par brīvību, taisnību un neatkarību. Šodien mūsu ceļš neved uz uzvaras laukumiem, bet uz dzimtenes balto baznīcu un kapsētu pie Tavas, manas un Mātes Latvijas kapiem. Atcerēsimies un pieminēsim abus, lieksim galvas abiem - mūsu miesīgai mātei un Mātei Latvijai. Tai, kuņā mums kāra šūpulī dūmainā tumsistabiņā, kur sāpes no griestiem lija un pilns stāvēja asaru trauks, kā arī tai, kuņai mēs pirms 62 gadiem, ligsmībā un patecībā dziedājām "Lai Ligo lepna dziesma, Tev brīvā Latvijā." Par mazu Tu esi, lai Tevi vienu palaistu pasaulē, bet par lielu Tu esi, lai Tevi apsegtu ar balto villaini," noheidza referents, nolasot arī savu dzejoli, veltītu mātei - "Tu zināji..." (Lasiet to citā šī numura slejā! Red.).

Otrajā daļā, pāri par 90 atceres pēcpusdienas dalībnieku ciemojās pie pensionāru saimnieču bagātīgi klātiem galdiem.

Tikai 3 dienas vēlāk, Mātes vai Ģimenes dienas atcere notika arī latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzē, Sv. Jāņa iġauņu baznīcā, kur, pretēji agrākiem laikiem, kad vidējā un vecākā paaudze tecīņiem vien mērija ceļu uz šo balto dievnamu, šoreiz šis ceļš daudziem bija izrādījies diezgan akmeņains, jo tikai puse no tā skaita, kāds bija latviešu centrā, bija atradusi ceļu uz šo dievkalpojumu.

To vadīja draudzes māc. R. Caune, bet Valdas Moras dzejoli "Mātes sirds" skaistā melodijā bija ievījis Jānis Mateus, pats sevi pavadot ar ģitāri. Pēc tam Ev.-lut. Trīsvienības draudzes namā, Rosedale ielā, bija pulcējušies ap 25 ģimenes dienas atceres dalībnieki ar saviem bērniem. Pie māc. R. Caunes un draudzes dāmu komitejas priekšnieces Katrīnes Kraules klātajiem galdiem tie draudzībā pavadīja pāris stundas. Skaisti bija dekorēts galds, skaistas bija tās stundas. Par to lai sirsniġs paldies abām čaklajām darba darītājām. Reta viesmīlība. □

Skrastiņū Indulis

ARĪ MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKAM 75 GADI

Viens no Montrealas latviešu sabiedrības rosīġākajiem darbiniekiem - Jānis Indulis **Skrastiņš** atskatās uz 75 dzīves takās nostaigātiem gadiem. Gandrīz katrā MLB Ziņotāja numurā mēs lasām viņa rakstus par dažādām nacionālām, sabiedriskām, saimnieciskām un kultūrālām problēmām. Arī laikrakstu LAIKS un LATVIJA AMERIKĀ slejās bieži ir sastopams Skrastiņū Induļa vārds.

Jānis Indulis **Skrastiņš** dzimis Vecauces pag. "Skrastiņos", 1922. g. 12. jūnijā, kā jaunsaimnieka dēls. Viņš iestājas Jelgavas valsts tehnikumā, kuņū absolvē 1942. g., 1943. g. viņu iesauc armijā, bet 1943. g. iedala 15. div. apġādes vienībā. 1944. g. nokļūst frontē pie Bordovo. Saslimst un veseļošanas nolūkā nonāk Vācijā. Pēc izlaušanās no Koblenecas ielenkuma, krit ġustā Fallingbostelē, vēlāk Frizlandē. Kad krievi ġrib pievākt ġustekņus-latviešus, viņam izdodas izmukt. Nonāk Gestachtes, vēlāk Špakenbergas bēġļu nometnē. Pēc tam 4 gadus strādā lauksaimniecībā Francijā, kur viņš ierodas no Saules nometnes. Tajā viņš sastop sievu un dēlu. Skrastiņū ġimene dodas uz Kanadu 1951. g.. Apmetas uz dzīvi Montrealā. Sāk strādāt jumtu materiālu fabrikā, vēlāk pāriet uz N. Zoldnera betona laboratoriju, kur ar laiku kļūst par vadītāju. Ir pirmais, kas sāk pielietot jaunus, Vācijā un Japānā pazīstamos, bet Ziemeļamerikā svešos betonam piejauamos pludinātājus. Šis jauninājums pasteidzināja Montrealas Olimpiskā stadiona izbūvi, kas bija ieskrējusi laika trūkumā. Ar padomiem un referātiem betona tehnoloģijā piedalījies Kvebekas provinces un vispasaules konferencēs, kā arī rakstījis franču un angļu žurnālos. Ieguvis inženierzinātņu tehnologa ġradu.

Ne mazāk rosīġs ir Induļa Skrastiņū sabiedriskais darbs. Kopš 1954. g. viņš ir vietējās DV nodaļas biedrs un valdes loceklis, informācijas nozares vad. un nod. sekretārs. Vairāk kā 10 gadus bijis MLB Ziņotāja redaktors, bijis ev.-lut. Trīsvienības draudzes valdes loc. - sekretārs. Visu laiku ir ļoti aktīvs nodaļas palīdzības darbā Latvijai. Sagādījis dažādus medikamentus un citus materiālus dažādiem sūtījumiem, kas iet uz Latviju. Čakli piedalās sabiedriskā dzīvē - gan ar referātiem, gan orgamnizējot sarīkojumus. DV viņu apbalvojuši ar DV nozīmi zeltā. Tā ir godam nopelnīta.

1996. g. 20. februāri viņšaulē aiziet viņa dzīves biedre Tamāra. Tas ir liels zaudējums. Abi ġimēnē uzaudzinājuši 2 dēlus un meitu, kas visi teicami pārvalda latviešu valodu.

Lai Tev, Indul, arī turpmāk dzīves gaitās Dievs soļotu blakus un dotu Tev veselību un nenogurstošu dzīves sparū. Turpini savus darbus un palīdzību mums un tautai dzimtenē. DV Montrealas nodaļas valdes un visu vanagu vārdā lai Tev arī turpmāk būtu "Daudz baltu dieniņu." □

Eižens Reveliņš,
nodaļas valdes priekšnieka vietn.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
telpu adreses: Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašinā, tālrunis 634-4082

12. jūnijā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video lentas izrāde.
12. jūnijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
14. jūnijā, plkst. 14:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Baltiešu Federācijas Kanadā Montrealas nodaļas Aizvesto piemiņas atcere. Skatiet plašāku paziņojumu 25. lpp.!
15. jūnijā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
15. jūnijā, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības un igauņu Sv. Jāņa draudzes kopīgi rīkotais Aizvesto piemiņas dievkalpojums.
21. jūnijā, plkst. 17:00, Tērvetē, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes Jāņu sarīkojums. Skatiet paziņojumu 25. lpp.!
26. jūnijā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video lentas izrāde.
26. jūnijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības Jāņu svinēšanas pēcpusdiena.

2. jūlijā, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
6. jūlijā, plkst. 11:00, Tērvetē, ev.-lut. Trīsvienības draudzes dievkalpojums. Bērnu vasaras nometnes atklāšana.
6. jūlijā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes dievkalpojums ar dievgaldu.
13. jūlijā, plkst. 11:00, Tērvetē, ev.-lut. Trīsvienības draudzes dievkalpojums ar kristībām.
17. jūlijā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video lentas izrāde.
17. jūlijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējais saiets.
19. jūlijā, plkst. 19:00, Tērvetē, bērnu vasaras nometnes noslēgums ar sveču dievkalpojumu.
20. jūlijā, plkst. 12:00, Tērvetē, ev.-lut. Trīsvienības un Otavas ev.-lut. Miera draudzes kopīgs dievkalpojums un pikniks.

2. augustā, plkst. , Tērvetē, Gada svētki.
3. augustā, plkst. 11:00, Avokas kapos, Kapu svētki un dievkalpojums.
3. augustā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes kārtējais dievkalpojums.
6. augustā, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
14. augustā, plkst. 11:00, Latviešu namā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video lentas izrāde.
14. augustā, plkst. 13:00, Latviešu namā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
17. augustā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes dievkalpojums ar dievgaldu.

MLB Z 1997 VI 1.000 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas no 24.-27. aprīlim. Pārejos eksemplārus nododam Kanadas pastā 28. aprīli. Red.

● MLB ZIŅOTĀJA redakcijai tagad ir savs FAKSA numurs - 514-457-3496

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1996./7. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedoju Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedoju Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čekļi rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

**KANADAS PARLAMENTA VĒLĒŠANĀS UZVAR
LIBERĀĻU PARTIJA**

Vēlēšanās, kas notika 2. jūnijā, pirmo reiz Kanadas parlamentā iekļuvusi latviete - Liberāļu partijas kandidāte, - advokāte **Sarmīte Bulte**, kas uzvarējusi Toronto Parkdale-Highpark vēlēšanu iecirkni ar 15,921 balsim, atstājot aiz sevis Jauno demokrātu partijas kandidātu Paul Schmidt (6,909 b.) un 6 citus (kopā 10.472 b.). No iecirkni kopā nodotām 33.300 balsim viņa saņēmusi 47,8%. Tas ir ievērojams sasniegums, par to varam priecāties. Pirms vēlēšanām zinātāji jau pareģoja pozitīvo rezultātu, jo Ontario provincē liberāļi ievēlēja 101 no iespējamajiem 103 deputātiem. Vēlēsim viņai panākumus atbildīgajā amatā.

Ministru prezidenta Ž. Kretiena Liberāļu partija ieguvisi parlamentā 155 sēdekļus (vairākumu) no 301. Karaliskā opozīcijā nonākusi Reformistu partija ar 60 sēdekļiem un Prestonu Manningu vadībā. Tā no šīs pozīcijas izspiedusi Kvebekas bloka partiju, Ž. Dusepa vadībā (44 vietas). Ceturtā vietā ienākusi Jauno Demokrātu partija (21), bet piektā - Konservatīvo partija ar Ž. Šarē priekšgalā (20). Ievēlēts arī viens neatkarīgais, agrāk no Liberāļu partijas izmests loceklis.

No visa tā redzam, ka politiskās situācijas mainās arī Rietumos un ka agrāk tradicionālo 3 partiju vietā parlamentā tagad darbosies 5 politisko partiju pārstāvji. Tie veidos dažādas politiskās pozīcijas, kuŗas šobrīd vēl nav pilnīgi pārskatāmas. □

DAŽĀDAS ZIŅAS

- Ev.-lut. Trisvienības draudzes Iesvētes dievkalpojumā, kas notika 1. jūnijā, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, māc R. Caune iesvētīja 3 jauniešus - Māru Lauru Leimani, Karīnu Ainu Leimani un Džesiku Kristu Steprāni. Līdz ar viņiem draudze ieguvusi 3 jaunus draudzes locekļus. Vēlēsim viņiem visiem aktīvi darboties draudzes dzīvē.
- Latvijā ar 226 biedriem izveidojusies BRĪVĪBAS partija, par kuŗas vadītāju izraudzīts Saeimas deputāts GUNDARS VALDMANIS. Partijas programma paredz, ka lielle uzņēmumi jāvada valstij, bet jākontrolē Saeimai.

Lūdzam lasītājus nokārtot izstāvējošās abonementu maksas!

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kuŗa invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

JUNE 1997 JUIN

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué, Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832